

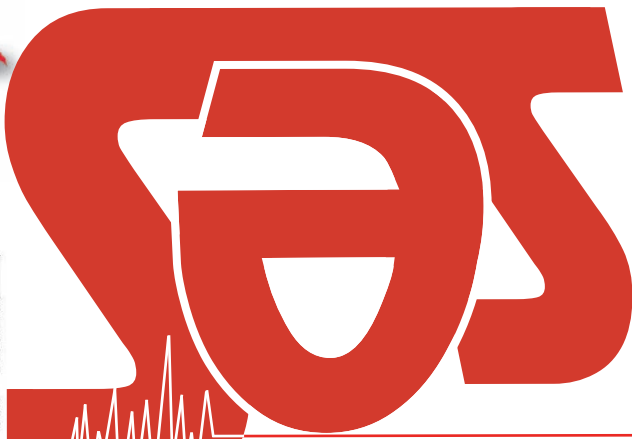
QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR!

**Vətən və xalq üçün
fəaliyyətə verilən
yüksək qiymət**

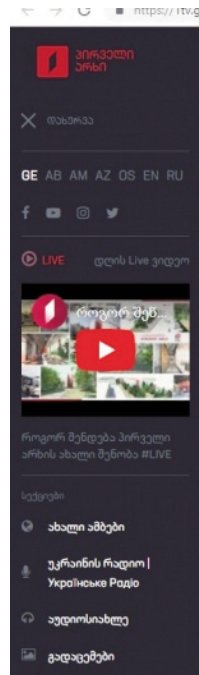

3

№ 033 (6716) 22 fevral
2023-cü il. Qiyməti 60 qəpik

Azərbaycanın mövqeyi qəti və aydındır!

İlham Əliyev: Azərbaycanın mövqeyi qəti və aydındır. Ermənistanla barışıq üçün hazır oluruq.

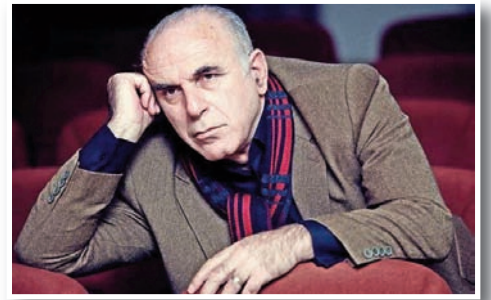
2

Ermənistanın Azərbaycana qarşı yeni müharibəsi:

MINNA

Sənətə sənətkar ömrü calayan Ramiz Novruz

9

Ermənistanla Fransanın Münxendə uğradığı NÖVBƏTİ FİASKO

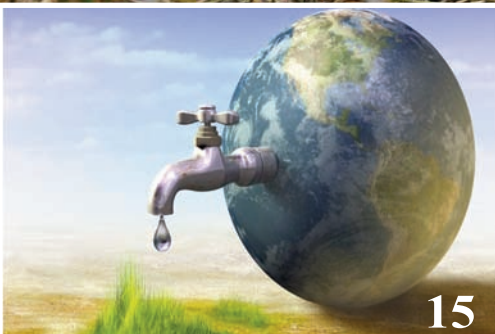

10

Azərbaycanın maddi-mədəni irsinə qarşı erməni vandalizmi

4

15

**Su planetinin
su problemi:
Azərbaycanı
nə gözləyir**

Xəbərdarlıq: Bakıya sulu qar yağacaq

16

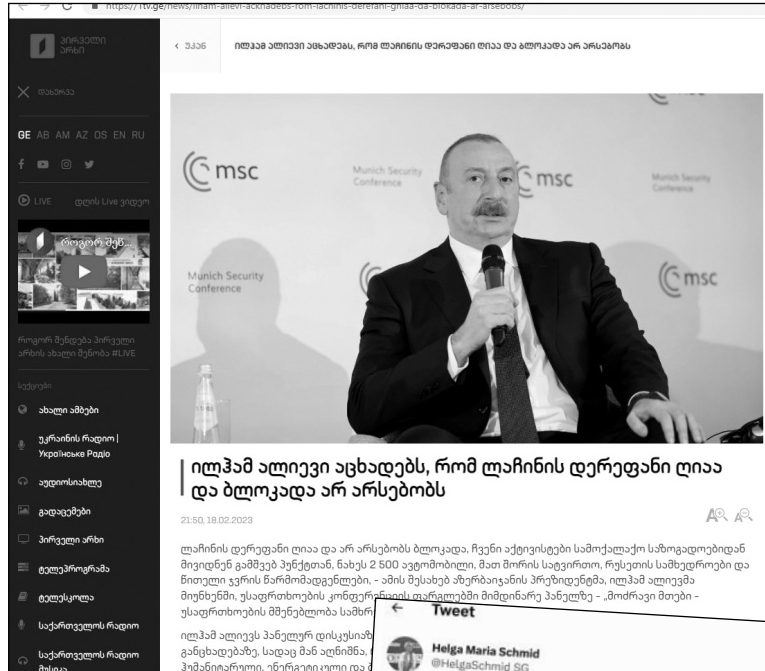
Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Münxen Təhlükəsizlik Konfransında iştirakı, burada keçirilən plenar iclasda çıxışı beynəlxalq mətbuatın diqqətində olub.

Belə ki, Türkiyənin "Daily Sabah" qəzetində dərc olunmuş "Azərbaycan Ermənistanla sülh sazişi üzərində işləyir" sərlövhəli məqalədə konfrans çərçivəsində təşkil olunmuş "Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması" mövzusunda plenar iclasda səsləndirilən fikirlərə geniş yer verilib. Yazıda ABŞ Dövlət katibi Antoni Blinken ilə birgə görüş də toxunub. Qeyd edilib ki, bu görüş ötən ilin oktyabrından bəri Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin ilk birbaşa təmasıdır.

Məqalədə Azərbaycanın Ermənistanla sülh müqaviləsi bağlanması ilə bağlı mövqeyi, Prezident İlham Əliyevin plenar iclasda Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yaşayan əhali barədə fikirləri də əks olunub. Son dövrlərdə beynəlxalq ictimaiyyətə təlqin olunmağa çalışılan və regionda real mənzərəyə kölgə salan məqamlara Azərbaycan Prezidentinin çıxışından istinadlarla aydınlıq gətirilib. Yazıda Prezident İlham Əliyevin çıxışında Azərbaycan ilə Ermənistan arasında

Azərbaycanın mövqeyi qəti və aydındır!

Azərbaycan Prezidentinin Münxen Təhlükəsizlik Konfransında iştirakı beynəlxalq mətbuatın diqqətindədir

fəsinin bağlanması yaxşı nümunə ola bilər".

"Time.news" portalında yayımlanan "Azərbaycan Prezidenti: İsrail ilə strateji tərəfdaşlıq bizim həyat tərzimizdir" sərlövhəli məqalədə isə Münxendə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Avropa Rəhbərləri Konfransının prezidenti Pinhas Qoldşmit arasında görüş, Azərbaycandakı yəhudi icmasına münasibət və eləcə də Azərbaycan-İsrail əlaqələri diqqət mərkəzində olub. Qeyd edilib ki, Azərbaycan ilə İsrail arasında müxtəlif sahələrdə mövcud olan strateji tərəfdaşlıq və uğurlu dostluq min illərdir bizim həyat tərzimizə çevrilib. Azərbaycan ölkədəki sinaqoqların normal fəaliyyəti üçün hər cür şəraiti yaradır. Azərbaycanın İsraildə səfirliyinin açılması bu əlaqələri daha da inkişaf etdirəcək.

Məqalədə Prezident İlham Əliyevin Münxenə səfəri çərçivəsində ATƏT-in baş katibi Helqa Maria Şmid ilə də görüşündən bəhs olunub. Baş katibin bu görüş barədə tviter hesabında etdiyi paylaşımında bir sıra məsələlər ətrafında Azərbaycan Prezidenti ilə yaxşı söhbət apardığını, habelə etimadın yaradılması, bağlantıların gücləndirilməsi və iqtisadi sahədə təhlükəsizliyə töhfə vermək üçün Qara dəniz regionunda əməkdaşlıq istiqamətində fəaliyyətin vacibliyini vurğulaması qeyd edilib.

Prezident İlham Əliyevin Münxen Təhlükəsizlik Konfransında

Rəsmi xronika

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "İdmanda dopinq vasitələrindən və üsullarından istifadəyə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il 29 noyabr tarixli 447-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 14 dekabr tarixli 1158 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında Fərman imzalayıb.

Azərbaycan Respublikasında təhsil sahəsində uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Məleykə Mehdi qızı Abbaszadə "Şərəf" ordeni ilə təltif edilib. Bununla bağlı Prezident İlham Əliyev sərəncam imzalayıb. Qeyd edək ki, fevralın 23-də Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadənin 70 yaşı tamam olur.

əhəmiyyət kəsb edib. Qeyd olunub ki, Azərbaycan Prezidenti sülh müqaviləsinin beynəlxalq norma və prinsiplər əsasında tərtib edilməsini vurğulayıb. Sülh sazişində Azərbaycanın Qarabağ barədə hər hansı müddəanın olmasının qəbul edilməliyi ilə bağlı mövqeyi diqqətə çatdırılıb. Ermənistanın sülh sazişi ilə bağlı Azərbaycanın təkliflərinə yeni cavab təklifləri göndərəcəyi qeyd olunub.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində fevralın 18-də yerli televiziya kanallarına mü sahibəsi Gürcüstan mətbuatının diqqət mərkəzində olub. Belə ki, gaxa.ge, interpresnews.ge, "24news.ge", "dalqatv.ge", "newsday.ge", "aktual.ge" informasiya portalları, 1tv.ge, rustavi.2 televiziya kanalları Azərbaycan Prezidentinin çıxışından materiallar yayıblar.

Azərbaycan, rus və gürcü dillə

sülh danışıqları, Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni əhali ilə təmasların qurulması və bu təmasların ölkənin daxili məsələsi olması, Dağlıq Qarabağ anlayışının artıq qüvvədən düşməsi və Laçın yolunda heç bir blokadanın olmaması barədə fikirləri də oxucuların diqqətinə çatdırılıb. Həmçinin dövlətimizin başçısının 2022-ci il dekabrın 12-dən Rusiya sülhməramlılarının və Qırmızı Xaç nümayəndələrinin nəqliyyat vasitələri də daxil olmaqla ümumilikdə 2500-dən çox nəqliyyat vasitəsinin həmin yoldan keçməsi barədə "Beləliklə, yol açıq olduğu halda biz bunu necə blokada adlandıra bilərik?! Əgər Qarabağdakı ermənilər bu yoldan istifadə etməyə çalışsalar, əminəm ki, onları heç kim dayandırmayacaq" ifadəsi də xüsusi vurğulanıb.

Yazıda dövlətimizin başçısının Qarabağdakı erməni əhaliyə Azərbaycanın rəsmi yanaşmasına dair sitatı da təqdim olunub "Qarabağ erməniləri Azərbaycan vətəndaşlarıdır, azlıqdır. Azərbaycan çoxmillətli ölkədir və Azərbaycanda bütün azlıqlar mədəniyyət, dil, həmçinin təhlükəsizlik də daxil olmaqla, eyni hüquq və üstünlüklərdən faydalanırlar". Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan erməni əhalisi ilə təmas və müzakirələrə hazırdır və bu müzakirələr

lər Qarabağda doğulmuş və bütün həyatı boyu orada yaşamış erməni icmasının nümayəndələri ilə aparılacaq, Qarabağda aparıcı mövqə tutmaq üçün kənardan ixrac edilmiş şəxsə deyil.

Slovakiyanın "teraz.sk" portalında yerləşdirilmiş "Azərbaycan və Ermənistan liderləri oktyabrdan bəri ilk dəfə sülh barədə müzakirələr

aparılırlar" sərlövhəli məqalədə Münxendə üçtərəfli görüşdən ətraflı bəhs edilib. Məqalədə Azərbaycanın sülhpərvər niyyəti və sülh danışıqlarına sadiqliyi dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin fikirləri ilə aydın şəkildə ifadə edilib: "Düşünürəm ki, bu, (sülh sazişi - red.) ciddi tarixi fikir ayrılığına malik olan ölkələrin bir araya gəlməsi və düşmənçilik səhi-

sında iştirakı, burada keçirilən plenar iclasda çıxışı Rumıniyanın qabaqcıl KİV-lərinin də diqqət mərkəzində olub. Ölkənin nüfuzlu "Romania Libera" və "Digi24" media holdinqi tərəfindən Münxendə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Amerika Birləşmiş Ştatlarının Dövlət katibi Antoni Blinken və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ilə birgə görüşü işıqlandırılıb.

Bildirilir ki, görüş iki ölkənin sülh sazişinə çatması üçün mühüm

rində yayılan xəbərlərdə dövlətimizin başçısının Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində "Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması" mövzusunda keçirilən plenar iclasındakı çıxışından, eləcə də Ermənistan ilə Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı gözləntilər, Cənubi Qafqazın üç dövləti arasında "Tbilisi formatı"nda sülh platformasının yaradılması və digər məsələlər barədə fikirləri əksini tapıb.

minin tanınması ilə bağlı qərarlar qəbul edib, ayrı-ayrı dövlətlərdə Xocalı soyqırım abidələri qoyulub. Bundan əlavə, Mehriban xanım Əliyeva yüz illər boyu Azərbaycan-da dost və qardaş şəkildə yaşamış

zifəsində 2017-ci il martın 9-da keçirdiyi ilk müşavirədə məhz Bakı və Sumqayıt şəhərlərinin yataqxanalarında müvəqqəti məskunlaşmış qaçqın və məcburi köçkün ailələrinin köçürülməsi məsələsi mü-

Prezident cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə ölkəmizdə həyata keçirilən Konstitusiya islahatları ilə bağlı 2016-cı il sentyabrın 26-sı tarixində baş tutan referendumun nəticələrinə görə Azərbaycan-da Birinci vitse-prezidentlik institutu yaradıldı. Prezident İlham Əliyevin islahatlar kursunun təzahürü kimi qiymətləndirilən bu təşəbbüs Azərbaycanın müasir

Vətən və xalq üçün fəaliyyətə verilən yüksək qiymət

Mehriban xanım Əliyevanın Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti təyin olunmasının 6-cı ili

zakirə edildi. Birinci vitse-prezidentin yanında keçirilən ilk müşavirədən sonra birinci mərhələdə ən qəzalı binalarda yaşayan 4 min ailənin köçürülməsi üçün tədbirlər planı hazırlandı. Bəhs olunan müşavirədən cəmi bir neçə ay sonra isə - 2017-ci il may ayının 30-da Mehriban xanım Əliyevanın iştirakı ilə Qaradağ rayonunda 1026 məcburi köçkün ailəsi üçün inşa edilən "Ümid" yaşayış kompleksinin təməli qoyuldu. Bundan başqa, çox qısa müddətdə Abşeron rayonunun Masazır, Mehdiabad, o cümlədən Sabuncu rayonunun Ramana qəsəbələrində 470 mənzil məcburi köçkünlərə təqdim edilib. Ötən ilin mayında istifadəyə verilən "Qobu Park" yaşayış kompleksində hər biri 2 bloklu, 9 mərtəbəli, 1026 mənzilli 11 yaşayış binası inşa olunub.

Həmçinin, Mehriban xanım Əliyevanın ölkə Prezidenti İlham Əliyevlə mütəmadi olaraq işğaldan azad olunmuş torpaqlara səfəri bir daha öz Vətəninə, torpağına bağlılığını təcəssümüdür. Azərbaycan ictimaiyyəti Prezident İlham Əliyevin işğaldan azad olunmuş rayonlarımıza səfərləri ilə bağlı ilk və ən müfəssəl məlumatları məhz Mehriban xanım Əliyevanın yolboyu etdiyi çəkilişlər vasitəsilə alırdı. Eyni zamanda bu görüntülər erməni barbarlığını, düşmənin vəhşiliyini bütün dünyaya çatdırdı. Mehriban Əliyevanın apardığı bu çəkilişlərdə Prezident İlham Əliyev həm də Ermənistanla xəbərdarlıqlar edirdi, Azərbaycanın prioritetləri ilə bağlı mühüm mesajlar verirdi.

Bir sözlə, Azərbaycan xalqı ölkənin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edən Mehriban xanım Əliyevanın ölkənin Birinci vitse-prezidenti kimi bundan sonra da bu çətin və məsuliyyətli vəzifənin öhdəsindən layiqincə gələcəyinə inanır və dəstəkləyir.

demokratik simasının yeni və mütərəqqi əlamətidir.

2017-ci il fevralın 21-də Prezident İlham Əliyevin imzaladığı Sərəncama əsasən Mehriban Arif qızı Əliyevanın Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti təyin olunması xalqımız tərəfindən böyük sevinc hissi ilə qarşılandı. Birinci vitse-prezidenti kimi ilk çıxışı zamanı Mehriban xanım Əliyeva qeyd etmişdir: "Mən əminəm ki, vəzifədən asılı olmayaraq, insan öz yolunu, peşəsini seçəndə hər hansı bir işinə, əməyinə vicdanla yanaşmalı, qarşısına aydın məqsədlər qoyub, bu məqsədlərə nail olmağa çalışmalı, söz və işlərində bütöv olmalıdır. Mən sizi əmin edirəm ki, gələcək fəaliyyətimi məhz bu prinsiplər əsasında qurmağa çalışacağam. Ölkəmizin və xalqımızın maraqlarını hər şeydən üstün tutacağam, Azərbaycana layiqincə xidmət etməyə çalışacağam".

Mehriban xanım Əliyevanın Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti kimi fəaliyyəti çoxşaxəlidir. Mehriban xanım Əliyeva mütəmadi olaraq cəmiyyətin ən həssas təbəqələrinin problemlərini həll etməyə, ana nəvəsinə ehtiyac duyan uşaqları sevindirməyə, zəngin mə-

dəniyyətimizi təbliğ etməyə, müxtəlif istiqamətlərdə yeni layihələr reallaşdırmağa böyük səy göstərir.

Mehriban xanım Əliyeva yeni təyinatadək ona həvalə olunan bütün vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gələrək özünün yüksək təşkilatçılıq qabiliyyətini nümayiş etdirdi. Bu bir tarixi həqiqətdir ki, vətəni, xalqı üçün çalışan, təmənnaşız xeyirxahlığı, humanistliyi həyat əməlinə çevirən şəxslərin ideyaları, xoş əməlləri gələcək nəsillər üçün nümunəyə çevrilir. Keçdiyi mənalı ömür yolu, yüksək humanizmi, xeyirxahlığı və nəcibliyi, bənzərsiz ictimai fəaliyyəti ilə nəinki Azərbaycanda, eləcə də dünyada yüksək ehtiram sahibi olan ölkəmizin birinci xanımı, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva tariximizin şanlı salnaməsinə öz dəstxətti ilə daxil olan belə şəxsiyyətlərdəndir. Xeyirxah əməlləri ilə xalqın sevimlisinə çevrilən Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri Azərbaycan qadınına xas olan ən gözəl xüsusiyyətləri özündə cəmləşdirən nəciblik missiyasını şərəflə yerinə yetirir. Mehriban xanım Əliyeva xeyriyyəçilik fəaliyyəti ilə Azərbaycanda bu sahədə sosial-fəlsəfi təməl yaratmaqla yanaşı, gələcək nəsillərə nəcib bir yolun əsas konturlarını göstər-

məkdədir. Prezident İlham Əliyevin dövlətçilik ideyalarından güc alan Mehriban xanım Əliyevanın humanizm və insanpərvərlik ideallarını rəhbər tutaraq reallaşdırdığı genişmiqyaslı layihələr onu xalqın sevimlisinə çevirib.

Fond, eyni zamanda, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, ölkəmizin üzləşdiyi təcavüzkarlıq faktının ifşası istiqamətində məqsədyönlü və ardıcıl iş aparır. Fondun dəstəyilə artıq uzun illərdir ki, müxtəlif ölkələrdə Xocalı faciəsinə həsr olunmuş konfranslar, tədbirlər keçirilir, bu istiqamətdə xüsusi təbliğat aparılır. Aksiyalarda ermənilərin Xocalıda törətdikləri vəhşilikləri əks etdirən fotoşəkillər, müxtəlif illərdə xarici ölkələrin nüfuzlu nəşrlərində Xocalı faciəsi haqqında dərc edilmiş materiallar, "Qarabağ həqiqətləri" adlı bukletlər və "Azərbaycana qarşı müharibə: mədəni irsin hədəfə alınması" kitabı təqdim olunur. Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə yaradılan "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq kampaniyası bu istiqamətdə atılan ən önəmli addımlardandır. Təsədüfi deyil ki, məhz bu kampaniyaya start verildəndən sonra bir sıra ölkələrin parlamentləri Xocalı soyqırımı

müxtəlif dinlərin nümayəndələrinin mədəni özünəməxsusluğunu qoruyub saxlaması, dini ayinlərini sərbəst yerinə yetirməsi üçün ibadət evlərinin bərpası və inşası işində də öndə dayanmışdır. Mərdəkan qəsəbəsindəki XVI əsrə aid "Pir Həsən" ziyarətgahında, Binə qəsəbəsindəki "Möhsün Səlim" və "İmam Rza", Gəncədəki "Həzrəti Zeynəb", Buzovna qəsəbəsindəki "Cümə" və s. məscidlərdə əsaslı təmir və bərpa işləri həyata keçirilmişdir. Davamlı olaraq ölkəmizdəki müqəddəs məkanları, dini ibadət yerlərini ziyarət edən Mehriban xanım Əliyeva bu nəcib fəaliyyəti ilə ölkəmizdə dövlət-din münasibətlərinin daha yaxşı şəkildə qurulması işinə böyük töhfə vermişdir.

Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın bu günə kimi fəaliyyəti ölkəmizin yüksəlişinə və beynəlxalq nüfuzunun daha da artmasına böyük töhfələr verib. Belə ki, 2021-ci il martın 5-də Yeni Azərbaycan Partiyasının yeni Nizamnaməsinə uyğun olaraq, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyevin əmri ilə Mehriban xanım Əliyeva partiya sədrinin birinci müavini təyin edilib.

Həmçinin, Mehriban xanım Əliyevanın Birinci vitse-prezident və-

FUAD HEYDƏR

Bəli, bu gün Azərbaycan dünyada ən böyük ədalətsizliklə üzləşmiş ölkələrdən biri idi. Tarixə nəzər yetirsək müxtəlif dövrlərdə ermənilərin ölkəmizə qarşı ərazi iddialarının şahidi olmuş olarıq. Xalqımıza qarşı erməni millətçiləri tərəfindən məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilmiş etnik təmizləmə və soyqırım siyasəti Azərbaycan tarixinin faciələri, o cümlədən qanlı hadisələrə dolu mərhələlərini təşkil edir. 30 ilə yaxın bir müddətdə Ermənistan tərəfindən davam etmiş işğalçılıq siyasəti nəticəsində bir milyon vətəndaşımız öz doğma yurd-yuvalarından məhrum olmuş, mədəni və dini abidələrimiz dağıdılmışdır. Bununla dayanmayan düşmən dəfələrlə atəşkəsi pozaraq ölkəmizə qarşı hücum əməliyyatları həyata keçirmiş və qarşısı dərhal Silahlı Qüvvələrimiz tərəfindən alınmışdır.

2020-ci ilin sentyabr ayının 27-də növbəti belə hücumə qarşı ölkəmizin başlamış olduğu haqq savaşı Azərbaycanın ədaləti bərpa etmək gücündə olduğunu bütün dünyaya sübut etdi. 44 gün davam edən Vətən müharibəsində Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin "Dəmir yumruq" siyasəti ilə Azərbaycan Ordusu düşməni məhv edərək tarixi ədaləti bərpa etdi. Ermənistan silahlı qüvvələrinin 30 ilə yaxın müddətdə işğal altında saxladığı Qarabağ və onun ətrafındakı rayonlar şanlı Azərbaycan Ordusu tərəfindən qarış-qarış yağılardan təmizləndikcə xalqımıza məxsus tarix və mədəniyyət abidələrinin vandalizmə məruz qaldığı,

Azərbaycanın maddi-mədəni irsinə qarşı erməni vandalizmi

İLHAM ƏLİYEV: "Bu, yadplanetlilərin əməli deyil. Bunu bizim torpağı işğal edən qonşularımız törədiblər, onlar 1 milyon azərbaycanlını evsiz-eşiksiz qoyub, 67 məsciddən 65-ni dağıdıb, murdarlayıblar"

yerlə-yeksan edildiyi aşkarlandı. Müharibədən sonra işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə səfərdə olan xarici media əməkdaşları, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri bir daha erməni vandalizminin canlı şahidi oldular. Neçə illər düşmən işğalında olmuş doğma Qarabağımız bu gün Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin güclü iradəsi və qəhrəman ordumuzun şücaəti nəticəsində işğaldan azad olunub və özünün çiçəklənmə mərhələsinə yaşayır. İşğaldan azad edilmiş bu diyarda bərpa və yenidən qurma işləri istiqamətində mühüm işlər görülür, müvafiq addımlar atılır, intensiv fəaliyyət həyata keçirilir. Həyata keçirilən işlər tezliklə Qarabağın yenidən qurulmasına, sürətlə inkişaf etməsinə və çiçəklənən diyara çevrilməsinə böyük töhfələr verəcək, onun tarixi şöhrətini özünə qaytaracaqdır.

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyev bütün beynəlxalq görüşlərdə, müsahibələrində dəfələrlə bildirib ki, Azərbaycan dünyada ən böyük ədalətsizliklə üzləşmiş ölkələrdən biri idi.

ERMƏNİSTAN 30 İLƏ YAXIN AZƏRBAYCAN TORPAQLARINI İŞĞAL ALTINDA SAXLAYIB, LAKİN ONA QARŞI HEÇ BİR SANKSİYALAR TƏTBİQ EDİLMİRDİ

Elə bu günlərdə Münxendə "Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması" mövzusunda keçirilən plenar iclasda keçirilən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışında deyib ki, 30 il ərzində işğal edilmiş ərazilərdə bizim tarixi və dini irsimiz erməni işğalçıları tərəfindən yer üzündən silinib. Bu gün azad olunmuş ərazilərə səfər edənlər bu barbarlığın və vandalizmin şahidi ola bilərlər. Dövlət başçısı bildirib ki, Azərbaycan işğala son qoyaraq beynəlxalq ədaləti bərpa edib və indi azad edilmiş ərazilərə səfər edən hər kəs azərbaycanlıların dini-mədəni irsinə qarşı törədilmiş vandalizmi öz gözləri ilə görə bilər: "Bizim torpaqlı-

mız 30 ilə yaxın erməni işğalı altında qalıb. Baş nazir Qaribaşvili qeyd etdi ki, 2008-ci ildə, Rusiya-Gürcüstan müharibəsindən sonra Rusiyaya qarşı heç bir sanksiyalar tətbiq edilməyib. Amma mən də deyə bilərəm ki, Ermənistan Azərbaycan ərazisinin 20 faizini işğal edib, beynəlxalq hüququ pozub və 27 il ərzində BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini yerinə yetirməyib. Onlara qarşı da heç bir sanksiyalar da tətbiq edilməyib". Azərbaycan Prezidenti deyib ki, biz gözləyirdik ki, BMT Təhlükəsizlik Şurası öz qətnamələrinə hörmət edəcək. Lakin biz gördük ki, heç bir irəliləyiş yoxdur. Ümumi bir fikir yaranmışdı ki, bu münaqişə dondurulub. Beləliklə, biz sübut etdik ki, münaqişə dondurulmayıb. Biz döyüşməyə məcbur olduq. Ləyaqətimizi, ərazi bütövlüyümüzü, ədaləti bərpa etmək və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini yerinə yetirmək üçün 3 min insanın həyatını qurban verməli olduq. Biz Qarabağda bugünkü vəziyyəti və ya orada yaşayan erməni icması ilə ünsiyyətimizi kontekstdən çıxara, 30 illik işğalı, Livanın ərazisinə bərabər ərazimizin tamamilə xarabalığa çevrilməsini, sadəcə, unuda bilmərik.

BU, YADPLANETLİLƏRİN ƏMƏLİ DEYİL. BUNU BİZİM TORPAĞI İŞĞAL EDƏN QONŞULARIMIZ TÖRƏDİBLƏR

Bəli, Azərbaycan dünyada ən böyük ədalətsizliklə üzləşmiş ölkələrdən idi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması" mövzusunda plenar iclasda çıxışında da vurğulayıb ki, bu, yadplanetlilərin əməli deyil. Bunu bizim torpağı işğal edən qonşularımız törədiblər, onlar 1 milyon azərbaycanlını evsiz-eşiksiz qoyub, 67 məsciddən 65-ni dağıdıb, murdarlayıblar. İndi biz onları artıq oradan qovandan sonra onlar ədalətli olmağa çağırırlar. Onlar, - bizim ərazilərimizi 30 il ərzində işğal edənlər, - bizi işğalçılıqda təqsirləndirirlər.

Ardı Səh. 5

Əvvəli Səh. 4

"Biz Qarabağ münaqişəsini döyüş meydanında həll etməsəydik, onda bu sülh danışıqları daha 28 il davam edəcəkdi",-deyən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev onu da söyləyib ki, biz 28 il ərzində sülh danışıqları apardıq: "Bizim təcrübəmizə əsasən sizə deyə bilərəm ki, bəzən sülh danışıqları çox uzun sürür. Biz 28 il ərzində sülh danışıqları apardıq. Siz bunu təsəvvür edə bilərsiniz? 1992-ci ildən 2020-ci ilədək. Biz Qarabağ münaqişəsini döyüş meydanında həll etməsəydik, onda bu sülh danışıqları daha 28 il davam edəcəkdi".

AZAD EDİLMİŞ BÜTÜN TORPAQLARDA BİZİM TARİXİ, MƏDƏNİ, DİNİ İRSİMİZ ERMƏNİLƏR TƏRƏFİNDƏN DAĞIDILIB, TƏHQİR EDİLİB, SÖKÜLÜB

Onu da vurğulayaq ki, Prezident İlham Əliyev qələbədən sonra mütəmadi olaraq işğaldan azad olunmuş rayonlarımıza səfər etdi və bu səfər zamanı bir daha diqqəti ermənilər tərəfindən məscidlərimizin dağıdılmasına yönəltdi: "Azad edilmiş bütün torpaqlarda bizim tarixi, mədəni, dini irsimiz ermənilər tərəfindən dağıdılıb, təhqir edilib, sökülüb",-deyən Prezident İlham Əliyev bunun bütün müsəlman aləminə, islam dininə qarşı cinayət olduğunu bildirib.

Ümumiyyətlə, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə Azərbaycan xalqına məxsus tarixi

Azərbaycanın maddi-mədəni irsinə qarşı erməni vandalizmi

İLHAM ƏLİYEV: "Bu, yadplanetlilərin əməli deyil. Bunu bizim torpağı işğal edən qonşularımız törədiblər, onlar 1 milyon azərbaycanlını evsiz-əşiksiz qoyub, 67 məsciddən 65-ni dağıdıb, murdarlayıblar"

abidələrin vəziyyəti göstərir ki, ermənilər 1954-cü ildə qəbul edilmiş "Silahlı münaqişə baş verdikdə mədəni dəyərlərin qorunması haqqında" Haaqa Konvensiyasının tələblərini kobud şəkildə pozublar.

30 ilə yaxın işğal dövründə Qarabağda islam mədəniyyətinə aid olan bütün məscidlər, abidələr dağıdılıb. Lakin dağıdılan yalnız islam mədəniyyətinə aid abidələr deyil. Maddi-mədəniyyət abidələrinin zənginliyi ilə seçilən Qarabağda Azərbaycan xalqına məxsus bütün tarixi abidələr də vandallığa məruz qalıb, muzeylər talan edilib, milli eksponatlarımız Ermənistana daşınıb.

İlk insan məskənlərindən olmuş məşhur Azıx və Tağlar mağaraları, Qaraköpek, Üzərliktəpe kurqanları hərbi məqsədlərlə istifadə edilərək qəsdən dağıdılıb. Xocalı, Ağdam, Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarındakı kurqanlarla yanaşı, işğal olunmuş Şuşa, Laçın, Kəlbəcər, Qubadlı, Zəngilan, Füzuli rayonlarının ərazilərindəki qəbiristanlıqlar, türbələr, Qafqaz Albaniyasına məxsus abidələr və digər milli abidələrimiz məhv edilib.

ERMƏNİLƏR DAHI ŞƏXSİYYƏTLƏRİMİZİN

BÜSTLƏRİNİ TƏHQİR EDƏNDƏN SONRA ONLARI ƏRİDİB SATMAQ, PUL ƏLDƏ ETMƏK ÜÇÜN ERMƏNİSTANA APARMIŞDILAR

Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını, o cümlədən Şuşanı işğal etməsi nəticəsində tarixi, mədəni abidələrimiz dağıdılıb, ev muzeyləri qarət edilib. Onların arasında Xurşidbanu Natəvanın, Üzeyir Hacıbəylinin, Bülbülün Şuşadakı büstləri də var. Güllələnmiş bu büstlər erməni vandalizminin şahidləridir. Prezident İlham Əliyev çıxışlarının birində demişdi ki, ərazi bütövlüyümüz bərpa edildəndən sonra Bülbülün, Natəvanın, Üzeyir Hacıbəylinin büstləri yenə də Şuşada qoyulacaq. Dövlətimizin başçısının bu sözləri artıq realığa çevrilib. Həmin dahi şəxsiyyətlərin büstləri Şuşada yenidən əvvəlki yerlərinə qoyulub.

"Bu gün Şuşaya gələrkən 30 ilə yaxın Bakıda İncəsənət Muzeyinin həyətində sax-

lanılan dahi şəxsiyyətlərimizin - Xurşidbanu Natəvanın, Üzeyir Hacıbəylinin və Bülbülün büstlərini gətirmişəm. Bu yerdə Şuşa Mədəniyyət Mərkəzi, Mədəniyyət Evi yerləşirdi və Üzeyir bəyin, Bülbülün büstləri məhz bu yerdə qoyulmuşdu. Mənfur düşmən Şuşa Mədəniyyət Evini dağıdıb və dahi şəxsiyyətlərimizin büstlərini gülləbaran edib. Xurşidbanu Natəvanın büstünü Heydər Əliyev özü şəxsən açmışdır, 1992-ci ilin yay aylarında. Mən də o vaxt atamla birlikdə burada idim. Bax, buradan bir qədər aralı bir yerdə Xurşidbanu Natəvanın büstü qoyulmuşdu. Ermənilər dahi şəxsiyyətlərimizin büstlərini təhqir edəndən sonra onları əridib satmaq, pul əldə etmək üçün Ermənistana aparmışdılar. Görün nə qədər alçaq keyfiyyətli insan olmalısən ki, tarixi şəxsiyyətlərin xatirə büstlərini güllə ilə vurasan, təhqir edəsən, sonra aparıb bunu əritmək istəyəsən. O vaxt Polad Bülbüloğlu bundan xəbər tutmuş və ulu öndər Heydər Əliyevə müraciət etmişdi. Görülmüş tədbirlər nəticəsində bu büstlər ermənilərdən alındı. Onu da açıq deməliyəm, pulla alındı. Satdılar onlar. Necə ki, hər şeyi satıblar ömrü boyu. Büstləri də biz pulla almışıq. O vaxt getizdirdik və onlar İncəsənət Muzeyinin həyətində yerləşdirildi",- deyən dövlət başçısı bildirib ki, bu büstlər artıq öz yerlərindədir.

"Dahi şəxsiyyətlərimizin büstləri bizim Qələbəmizin rəmzidir. Onların ruhu şadıddır",-deyən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirib ki, artıq onlar doğma Vətənə qayıdıblar: "Biz qaytarmışıq onları, düşməni qovaqova, düşməni məhv edərək, torpaqlarımızdan rədd edərək, Şuşanı geri alaraq, azad edərək qaytarmışıq. Burada duracaq, Şuşaya gələn hər bir insan yaxından görəcək erməni vəhşiliyini. Tarixi ədalət bərpa olunur. Biz tarixi ədaləti bərpa edirik - güc hesabına, əzm, iradə hesabına, cəsarət, mətanət hesabına, milli ruh hesabına! Natəvan, Üzeyir bəy, Bülbül milli ruhumuzun təcəssümüdür. Onların əziz xatirəsi bizim qəlbimizdə əbədi yaşayıb və əbədi yaşayacaqdır. Qarabağ Azərbaycandır!".

DÜNYA NİYƏ ERMƏNİ VANDALİZMİNƏ GÖZ YUMMAQDA DAVAM

EDİR?

Erməni terrorçuları tərəfindən 30 ilə yaxın işğalda qalan ərazilərimizdə 13 dünya əhəmiyyətli - 6 memarlıq və 7 arxeoloji, 292 ölkə, 330 yerli əhəmiyyətli memarlıq, arxeoloji, bağ, park, monumental və xatirə abidələri, sənət nümunələri qalmışdı. Həmçinin bu ərazilərdə 40 mindən artıq əşyanın toplandığı 22 muzey, yüzlərlə mədəni-maarif müəssisələri də düşmən tapdığı idi.

Xarici İşlər Nazirliyinin hazırladığı "Azərbaycan Respublikasının Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərində İslam dininə aid tarixi və mədəni irsin məhv edilməsi" və "Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasına qarşı davam edən təcavüzü nəticəsində Azərbaycanın tarixi və mədəni irsinin dağıdılması və təhqir olunması" adlı hesabatlar hazırlanaraq UNESCO başda olmaqla, BMT, ATƏT, Avropa Şurası, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, ISESCO-ya, digər beynəlxalq təşkilatlara təqdim edilib. İşğal altındakı torpaqlarımızda təqribən 403 tarixi dini abidə olub ki, onlardan 67-i məscid, 144-ü məbəd, 192-i ziyarətgahdır. Qarabağ və ətraf rayonların ərazilərində rəsmi fəaliyyət göstərmiş 67 müsəlman məscidinin 63-ü tamamilə, 4-ü isə qismən dağıdılaraq yararsız hala salınıb. Yalnız beynəlxalq təşkilatların təzyiqləri nəticəsində Ağdam Cümə məscidini, Şuşa şəhərindəki Aşağı Gövhərağa, Yuxarı Gövhərağa və Saatlı məscidlərinin divarlarını salamat saxlamaq mümkün olub. Ermənilər daha bir əxlaqsızlıq nümayiş etdirərək, Ağdam Cümə məscidinin içərisində ev heyvanları, o cümlədən donuz saxlamaqla öz iyrənc simalarını göstəriblər.

Həmçinin, bu gün İrəvan şəhərində olan Azərbaycan milli-mədəni, tarixi irsinin sonuncu qalığı Təpəbaşı məhəlləsinin də taleyi acınacaqlıdır. Belə ki, Təpəbaşı hissəsinin tarixi, şəhərdə yüz il əvvəl başlanmış və hələ də davam edən Azərbaycan irsinin sistemli dağıdılması prosesi həyata keçirilir. Artıq Təpəbaşı məhəlləsinin son qalıqlarının da sökülərək, məhəllənin tamamilə məhv edilməsi təhlükəsi barədə məlumatlar əldə olunub. Qeyd edək ki, Təpəbaşı qədim İrəvan şəhərinin tarixi məhəllələrindən biri olub, hazırkı İrəvan şəhərinin də tarixi nüvəsini təşkil edir. Və bu gün belə bir abidənin - Təpəbaşının məhv edilməsinin qarşısının alınması da dünya ictimaiyyətinin göz yumması yolverilməzdir. Xüsusi ilə UNESCO tərəfindən etinasızlıq göstərilməməlidir. Çünki bu, dünya mədəni irsinin bir hissəsidir.

DÖVLƏTİMİZ ERMƏNİ VANDALİZMİNƏ, BARBARLIĞINA ŞAHİD OLMUŞ QARABAĞI CƏNNƏTƏ ÇEVİRƏCƏK

Artıq bu gün dövlətimiz erməni vandalizminə, barbarlığına şahid olmuş Qarabağı cənnətə çevirəcək və Prezident İlham Əliyevin iradəsi və qətiyyəti sayəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərdə quruculuq, bərpa işləri aparılır.

Bir sözlə, dünya birliyi unutmamalıdır ki, talan olunmuş və məhv edilmiş mədəni-tarixi abidələr təkcə Azərbaycanın yox, həm də dünya sivilizasiyasının çox dəyərli mədəniyyət nümunələridir. Ermənistan dağıtdığı bütün tarixi abidələrə, mədəniyyət müəssisələrinə görə məsuliyyət daşımalı və təminat ödəməlidir. Bunun üçün Ermənistana qarşı beynəlxalq təzyiq gücləndirilməlidir.

Beləliklə, beynəlxalq platformada Azərbaycan erməni vandallığını və erməni iddialarının saxta olduğunu dünyaya sübut edəcək. Və Ermənistan beynəlxalq təsisatların üzvü olan bir dövlət olaraq, Azərbaycanın dini və mədəni irsinə qarşı işğal olunmuş ərazilərdə törədilmiş vandalizm aktlarına görə cavabdehdir. Unutmayaq, Ermənistan Azərbaycanın işğal etdiyi ərazilərdə yol verdiyi vandallığa görə mütləq cavab verəcəkdir.

RƏFİQƏ HÜSEYNOVA

QƏRBİ AZƏRBAYCAN-QƏDİM VƏTƏNƏ QAYIDIS!

- Bu gün sizinlə Qərbi Azərbaycan barədə danışacağıq. Elə kəndinizlə bağlı xatirələrinizdən başlayaq. Ümumiyyətlə, oranı necə xatırlayırsınız? Kəndinizin spesifik xüsusiyyətləri nələr idi?

- Ağbulaq kəndi dəniz səviyyəsindən yüksəkdə yerləşsə də, oranın təbiəti kimi təbiət yox idi. Həm havası, həm suyu gözəl idi. Təbiətin füsunkarlığı hər kəsi heyran edirdi. Düzü, qışı sərt olurdu, amma yayı o qədər gözəl olurdu ki, elə bil cənnət idi. Adam heç evə-eşiyə yığılmaq istəmirdi. Çox yer gəzmişəm, amma kəndimizdəki gülü, çiçəyi heç yerdə görməmişəm. Orada açan daramagülü adlı 8 ləçəkli bir gül var idi, hansı ki, suya qoyurdun düz bir ay solmazdı. Bizim torpaqlarda hər şey bitirdi. Quzuqulağı, əvəlik, kəklikotu, bir sözə nə axtarsan tapa bilərdin. Kəndimizin gözəlliyi indi də aqlımızdan çıxmır. Elə hey düşünürük ki, görəsən yurdumuza nə vaxt qayıdacağıq.

- Kəndinizdən neçənci ildə çıxmısınız? Yenidən kəndinizə qayıtma imkanınız

olubmu? Deportasiya prosesi necə yadı-
nızda qalıb?

- İlk olaraq kəndimizdən 1988-ci il sentyabrın 14-də çıxmışam. O kənddən ilk çıxan biz olmuşduq. Hələ camaat kəndi tərk etməmişdi. Uşaqlarım da kənddə qalmışdı. Daha sonra bir dəfə, elə həmin ilin noyabr ayının 7-də qayıtmışam ki, uşaqlarımı kənddən aparım. Elə biz çıxan gündən camaatı kənddən deportasiya etdilər. Tələsik şəkildə əşyalarımızın ancaq bir hissəsini götürüb çıxma bildik. Yolda maşınların qarşısını kəsib camaatı soyurdular, işgəncə verirdilər. Çox ağır, məşəqqətli günlər idi. O günlər getsin, bir də qayıtmasın.

- Deportasiyadan öncə kənddə ermənilərlə münasibətiniz necə idi? Ermənilər sizə təzyiq göstərirdiləmi?

- Ermənilər bizə təzyiq etmirdilər. Amma kinli millətdilər. Heç nəyi unutmurdular və tutduqlarını buraxmırdılar. Şəhərə çıxma bilmirdik. Çünki söz atırdılar və ardınca dava düşürdü. Düzü, bizim kəndimizdə tək-tük erməni yaşaydı. Lakin digər kəndlərdə ermənilər çox idi. Bilirdik ki, çox təhlükəli adamlardır.

- Ermənilər bizim dildə danışır və ya başa düşürdülər?

- Keyr. Doğrudur, biz erməni dilini bilsək

də, onlar bizim dildə heç bilmirdilər. Amma danışanda hiss olunurdu ki, onlarda bizim ləhcəyə uyğun sözlər işlənir.

- Qərbi Azərbaycan bölgəsində kəndlərin adlarının dəyişdirilməsi prosesi də olmuşdur. Sizin kəndinizin adı dəyişdirilmişdi?

- Basarkeçər, Tutucu, Vedibasar kimi ərazilərin adı dəyişdirilsə də, bizim kəndimizin adı eyni qalmışdı. Rayonumuzun adı dəyişdirib Krasnoselsk etmişdilər. Ağbulaq adı isə saxlanılmışdı. Təəssüf ki, ad eyni olsa da, kəndin özü eyni qalmayıb. Kəndimizin indiki halından şəkillər, videolar var. Həmin görüntülərə baxdıqda görürük ki, o yaşadığımız dövrdən heç nə qalmayıb. Hər yeri söküb dağıdıblar, evlərimizi görüntülərdə tapa bilmədik. Kəndimiz indi bomboşdur.

- Bəs, qarışıqlıq olan dövrdə kəndinizə məxsus adət-ənənələri yerinə yetirirdinizmi?

- Hər zaman bütün adət-ənənələrimizi qorumuşuq. İstər bayramlarda, istər toy şənliklərində hər bir adət-ənənəmizi yerinə yetirirdik. Bircə, məhərrəmlik ayında dini ayinlərimizi yerinə yetirəndə çəkinirdik. Çünki ermənilər izləyirdilər. Qorxurduq, amma yenə də dini adət-ənənələrimizi də qoruyub saxlamışıq. Heç birini unutmamışıq. Ancaq getdikcə er-

“Bir gün belə olsun, kəndimiz yadımdan çıxmır”

Qərbi Azərbaycanın Ağbulaq kəndindən deportasiya olunmuş Laləzar Həsənovanın SİA-ya müsahibəsini təqdim edirik:

mənilər hər şeyimizi özününküləşdirməyə çalışırdı. Hətta Ağbulaqda bir məktəb var idi ki, 3 böyük korpusdan ibarət idi. Biz bir gün məktəbdə olanda gördük ki, bir avtobus erməni gəldi. Bir-bir otaqlara baxıb qeyd edirdilər. Bizə də dedilər ki, buranı özümüz üçün xəstəxanaya edəcəyik. Hamımız məəttəl qalmışdıq. Bilmirdik ki, başımıza nələr gələcək. Sonradan erməni dilində soruşanda dedilər ki, siz buradan getməlisiniz, bura artıq bizim məkanımız olacaq.

- Bütün dünya bilir ki, ermənilər bizə qarşı hansı münasibətdə olublar. Bəs sizcə, biz də ermənilərə onlar kimi cavab verməliyik?

- Biz unutqan millətik. Ürəyimiz o qədər təmiz, o qədər safdır ki, biz onlar kimi ola bilmərik. Ermənilərin bizə etdiyinə birini belə onlara etsək, bütün dünyaya car çəkərlər ki, azərbaycanlılar bizə nələr etdi. Amma biz onlar kimi deyilik. Haqq tapdalansa da, yenə də öz yolu ilə gedir. Təmiz insanların da hər zaman haqlı olduğu ortaya çıxır. Bizim də haqq səsimiz duyulacaqdır.

- Prezident İlham Əliyev konkret fikir bildirib ki, dinc yolla Qərbi Azərbaycana qayıdışın təmin olunması ilə bağlı dövlətin mövqeyi var. Tarixi torpaqlarımıza qayıdış söhbətləri sizə necə təsir edir? Qayıdış prosesini xəyalınıza gətirirsinizmi?

- Əlbəttə ki. Heç xəyalımdan, yuxularımdan çıxırmı ki?! Hörmətli Prezidentimiz çox gözəl bir ifadə işlətmişdi. Demişdi ki, Göyçə gölü elə bil ovcumuzun içindədir. O sözü eş-

dəndə çox kövrəlmişdim. Həqiqətən doğma yurdumuzdan ayrı çox çətindir (red:ağlayır).

- Vətəninizdən, doğma kəndinizdən uzun illər ayrı qalmaq necə bir şeydir?

- Vətən dərdi çox ağırdır. Bir gün belə olsun, kəndimiz yadımdan çıxmır. Nə oranı görə bilirik, nə dedə-babamızın qəbrini ziyarət edə bilirik. Vətəndən ayrı qalmaq çox çətindir. Vətənin bir qışı qürbətə yüz baharından yaxşıdır. Hər quşa öz yuvası, hər insana öz yurdu şirindir.

Mən müəllim kimi işləyəndə həddindən artıq mövzular keçirdik. Amma o mövzuların içində Vətənə, vətənpərvərlik tərbiyəsinə, milli qürur hissəsinə xüsusi yer verirdik. Vətəni başa düşmək çətin şeydir. Vətəni anlamaq üçün gərək ilk növbədə "Koroğlu" uvertürasını dinləyək, Mirzə Ələkbər Sabiri, Cəlil Məmmədquluzadəni oxuyasın. Çünki anlamaq çox çətindir. Boş yerə deyilməyib ki, vətən mənim azadlığımdır, vətən mənim gələcəyimdir, vətən mənim hey- siyyətimdir. Abbas Səhhətin bir şeiri var:

Vətən - əcdadımızın mədfənidir,
Vətən - övladımızın məskənidir.
Vətənin sevməyən insan olmaz,
Olsa, ol şəxsə vicdan olmaz.
Həqiqətən də vətəni sevməmək, vətəni unutmaq olmaz.

- Son olaraq, ermənilərin sizi eşidəcəyini bilsəniz, onlara nə demək istəyirdiniz?

- Öz çirkin əməllərindən əl çəkin. Sizin torpağınız yoxdur. Oralar hamısı bizim tarixi torpaqlarımızdır. İnşallah öz yurd-yuvarımıza geri qayıdacağıq.

Ləman Əlizadə

ANALİTİK + AKTUAL

Tehran rejiminin Avropada terror və casusluq siyasəti: təhdid və təhlükə!

Welt am Sonntag qəzeti: "Almaniya hökuməti ötən il İranda kütləvi etirazlar başlayandan sonra bu ölkənin kəşfiyyat orqanlarının Almaniya da yaşayan iranlılara qarşı casusluq fəaliyyətinin artdığını açıqlayıb"

İranın Avropa ölkələrinə casus şəbəkələri barədə yayılan informasiyalar öz təsdiqini tapmaqda davam edir. Belə ki, Tehranın molla rejimi ona müxalif olan, eləcə də müxtəlif vasitələrlə etiraz səsinə qaldıran xarici vətəndaşlara qarşı da repressiv siyasət yürüdü. Xüsusilə, İranın Avropa ölkələrində fəaliyyət göstərən səfirliklərində xüsusi hazırlanmış casus şəbəkələrinin dissidentlərə qarşı terror aktlarını həyata keçirmək cəhdləri barədə məlumatlar kifayət qədərdir. Çünki bənzər cinayətlərin arxasından da məhz Tehran rejiminin hazırlandığı casus şəbəkələrinin adları çıxıb.

İran səfirlikləri gizli casus şəbəkələri ilə öz təqiblərini davam etdirməyə cəhdlər göstərir

Almaniya və s. Avropa ölkələrinə mühacirət edərək həm özlərinin, həm də ailələrinin həyatlarını mümkün təhlükələrdən qurtarmağa çalışan iranlı ziyalılar, siyasətçilər və Tehranın mövcud rejiminə qarşı çıxış edən şəxslər təəssüf ki, getdikləri ölkələrdə də narahat qalmağa davam edirlər. Belə ki, həmin ölkələrdəki İran səfirlikləri gizli casus şəbəkələri ilə öz təqiblərini davam etdirməyə cəhdlər göstərir.

Buna misal olaraq bir neçə gün əvvəl Almaniyanın nüfuzlu Welt am Sonntag qəzeti 2022-ci ilin sentyabrından, yeni kütləvi etirazlar başlayandan bəri Almaniya da yaşayan və mühacirətdə olan iranlılara qarşı İran kəşfiyyatçıları casusluğunun artdığını etiraf etməsi barədə Almaniya hökumətinin fikirlərini qeyd edib. SİTAT: "Almaniya hökuməti ötən il İranda kütləvi etirazlar başlayandan sonra bu ölkənin kəşfiyyat orqanlarının Almaniya da yaşayan iranlılara qarşı casusluq fəaliyyətinin artdığını açıqlayıb. İran hakimiyyəti müxalifet qruplarını və ayrı-ayrı şəxsləri rejimin mövcudluğuna təhlükə kimi

qəzet Federal hökumətin bəyanatından sitat gətirib.

Bu arada daha bir məqamı da xatırlatmaq olar. Daha dəqiq desək, Tehran rejimi qeyd edilənlərlə paralel olaraq bütövlükdə avropalı anti-İran siyasəti yürüdənlərə qarşı amansız repressiyalara əl atır.

Cozef Borrel: "Aİ İrani xarici vətəndaşların həbsinə son qoymağa çağırır!"

Əbəs deyil ki, bugünlərdə Avropa İttifaqının İranda həbs olunan avropalılarla bağlı bəyanatı da səsləndirildi. Aİnin xarici siyasət rəsmisi Cozef Borrel deyib: "Aİ İran tərəfindən Avropa Birliyi vətəndaşlarının və Britaniya-Avropa ikili vətəndaşlarının özbaşına həbs edilməsinə qəti şəkildə qarşı çıxır və bu ölkəni siyasi məqsədlər üçün xarici vətəndaşların həbsinə

WELT AM SONNTAG

qiymətləndirir".

"İran İnqilabı Keşikçiləri Qvardiyasının geniş yayılmış casusluq fəaliyyəti, eyni zamanda, Almaniya da İranlılara qarşı da yönəlib"

Qeyd edək ki, Almaniyanın Federal hökuməti solçu Linke partiyasının sorğusuna cavab olaraq bu barədə rəsmi məlumat yayıb, eləcə də vurğulanıb ki, ölkənin daxili kəşfiyyat xidməti Almaniya, eləcə də İran İnqilabı Keşikçiləri Korpusu (SEPAH) ilə əlaqəsi olan 160 nəfərlik casus şəbəkəsini müəyyən edib. "İran İnqilabı Keşikçiləri Qvardiyasının geniş yayılmış casusluq fəaliyyəti, eyni zamanda, Almaniya da İranlılara qarşı da yönəlib",

son qoymağa çağırır!"

Lakin təəssüf ki, bu çağırışlara Tehran rejimi tərəfindən ümumiyyətlə etina olunmur, üstəlik təqib, təhdid və repressiya siyasəti daha artırılır. Hazırda İranın həbsxana və zindanlarında onlarla avropalı saxlanılmaqda və onlara qarşı işgencələr tətbiq edilməkdədir.

Belə ki, bir müddət əvvəl də, daha dəqiq desək yanvar ayında Avropa İttifaqının xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Cozef Borrel İran və Britaniya vətəndaşlığı olan Əlirza Əkbərinin İran hakimiyyəti tərəfindən edam edilməsini pisləmişdi. Həmin bəyanatı bir daha xatırlatmaq yerinə düşərdi. SİTAT: "Avropa İttifaqı İran və Britaniya vətəndaşı Əlirza Əkbərinin İranda edamını ən sərt şəkildə pisləyir. İstənilən şəraitdə belə bir cəza təciri ilə razılaşırıq".

Beləliklə, faktlar ortadadır və İranın yalnız Avropada deyil, dünyanın müxtəlif ölkələrində terror və casusluq küləyi əsdirməsi faktı çevrilib. Bu baxımdan, həm də öz ölkəsindəki etirazçılara qarşı amansız davranan Tehran rejimi belə davam edərsə öz süqutunu daha da tezləşdirir. Çünki demokratik və çağdaş beynəlxalq aləm də artıq bu cinayətkar rejimin bəşəriyyətə nə qədər təhlükəli olduğunu bəyan edir.

Rövşən RƏSULOV

MƏTANƏT

Zəlzələ zəlzələ ardınca...

2023-cü il qonşumuz, dostumuz və qardaşımız Türkiyə üçün uğursuz bir səhifə açdı. Yanvar ayını başa vurub yeni ilin ikinci ayına qədəm qoyan Türkiyəni fevralın 6-sı böyük bir fəlakətlə qarşıladı. Türkiyə yarım adır ki, matəm içərisindədir. Mərkəzi Kahramanmaraş olan 10 şəhərdə-Hatay, Adıyaman, Qaziantep, Osmaniye, Adana, Şanlıurfa, Malatya, Diyarbakir, Kilis və Elazığda yaşanan 7,7 və 7,6 bal gücündə zəlzələ minlərlə insanın həyatını nöqtələdi. Minlərlə insanın sağlığını əlindən aldı.

Minlərlə insan gündədir ki, xəstəxanalarda ölüm-qalım savaşı edir. Minlərlə insan evsiz-eşiksiz qalaraq sığınacaqlara sığınır. Minlərlə uşaq hələ də nə baş verdiyini dərk etməyərək sadəcə isti yuvasını, isti ana qucağını axtarır.

Fevralın 20-də isə Türkiyə Hatayda yenidən daha iki zəlzələ ilə üz-üzə qalıb. Mərkəzi Dəfnə şəhəri olan və 6,4 bal gücündə zəlzələdən sonra Samandağda 5,8 bal gücündə zəlzələ olub. 3 dəqiqəlik fasilələrlə baş verən zəlzələlər bir çox şəhərdə güclü şəkildə hiss olunub. Dağıntılar var. Bu zəlzələlərdə isə 6 nəfərin həyatını itirdiyi, yaralıların sayının 294-ə yüksəldiyi, 18 nəfərin vəziyyətinin ağır olduğunu bildirir.

Türkiyədə zəlzələ zəlzələ ardınca türk qardaşlarımızın həyat düzenini dağıdır. Gündədir, itirdikləri əzizlərinin dağ-düyününün qəlblərində gəzdilərək həyata davam edən, həyəcan, təşviş, qorxu içində yaşayan, qışın şaxtılı-soyuqlu bu günlərini sığınacaqlarda qalmalı olan insanların yeni bir zəlzələni yaşamalarının onlar üçün necə ağır olduğunu düşünərkən adam dəhşətə gəlir.

Əsrin fəlakəti olan bu zəlzələlər nəticəsində ölənlərin sayı 41 mini, yaralananların sayı isə 108 000-i ötür. Bu qədər itkinin, yaralının bir ölkə üçün nə qədər ağır olduğunu düşündükcə adam donub yerində qalır. Bu rəqəmlərin arasında həyatdan silinən ailələr var. Bu rəqəmlərin arasında valideynlərdən hər ikisini və ya birini itirən minlərlə uşaq var. Bu rəqəmlərin arasında həmin gün ailə quran və toyunun hələ bir günü tamam olmayan ailələr var. Bu rəqəmlərin arasında minlərlə yarımçıq qalan, nakam taleələr, minlərlə yenicə göyərməyə başlayan, lakin üzərinə tonlarla ağır daşlar uçub-tökülən arzular var.

Həqiqətən böyük fəlakətdir. Bu fəlakət insanları çətinliklərlə üzəşdirdiyi kimi, həm də onların üzərinə böyük məsuliyyət qoyur. Bax, sonuncu zəlzələ zamanı birinci zəlzələdə zədə almış binalardan eşyalarını götürərək dağıntılar altında qalıb həyatını itirənlər var. Baxmayaraq ki, onlara xəbərdarlıq edilmişdi, həmin binaların hər zaman uça biləcəyi bildirilmişdi, lakin bəzi insanlar bunu dinləməmiş, eşyalarını götürərək həyatlarını itirmişlər. Lakin gerek belə etməzdilər. Çünki heç bir dünya malı həyatdan şirin deyil. Onları sonra da işləyib, pul toplayıb yenidən almaq olardı. Lakin həyatın itirilməsi tek insanın özünün məhvi deyil, həm də əzizlərinin məhvidir, onların göz yaşı, qəm-qüssəsi, bir ömür unuda bilməyəcəyi ağır-acısıdır.

Zəlzələ zəlzələ ardınca qardaş Türkiyəmizə kədərli günlər yaşatmaqdadır. Allahdan istəyəm ki, bu zəlzələlər sonuncu olsun. Axı bu xalq gündədir ki, acı içərisindədir. Bu zəlzələlər nəticəsində itirilənlərin yerinin doldurulması üçün illər lazımdır.

Səninləyik TÜRKİYƏ! Bu günlərdə hər an Azərbaycan səninlədir. Kədərin kədərimizdir. Allah bu kədəri son kədərin etsin, Türkiyəm. İtirdiyin minlərlə vətəndaşın üçün, basın sağ olsun. Türkiyə var olsun. Həmişə var olsun ki, vətəndaşının hər zaman arxasında olsun.

Fevralın 21-də Yeni Azərbaycan Partiyası Səbail rayon təşkilatının yaranmasının 30 illik yubileyi münasibətilə tədbir keçirilib. SİA xəbər verir ki, ilk öncə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib, Ulu Öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi naminə canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub. Sonra Ulu Öndər Heydər Əliyev və Yeni Azərbaycan Partiyasının 30 illik fəaliyyətindən bəhs edən videoçarx nümayiş olunub.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin rektoru, professor Ədalət Muradov ölkəmizin belə yüksək inkişaf tempi ilə irəliləməsində hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının rolundan danışib. Ədalət Muradov vurğulayıb ki, xalqın partiyası kimi tanınan Yeni Azərbaycan Partiyası artıq 30 ildir ki, respublikamızın ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edir, xalqın sevgisini və dəstəyini qazanır, ölkədə sabitliyin təminatında avangard rolunu davam etdirir və etdirəcəkdir. YAP Səbail rayon təşkilatının sədri Muxtar Nağıyev tədbir iştirakçılarına salamlayaraq YAP Səbail rayon təşkilatının 30 illik fəaliyyəti haqqında məlumat verib.

"Müstəqil və müzəffər Azərbaycan xalqı və dövləti üçün taleyüklü məsələlərlə bağlı

YAP İdarə Heyətinin üzvü, YAP Vəteranlar Şurasının sədri Arif Rəhimzadə qeyd edib ki, son 30 ildə partiya məfkurəsinin əsasını müstəqil dövlətçilik, qanunçuluq, azərbaycançılıq, yaradıcı təkamül, vətəndaş həmrəyliyi və sosial ədalət prinsipləri təşkil edib. O, bildirib ki, Heydər Əliyev düşüncəsinin Yeni Azərbaycan Partiyasının proqramında ifadəsini tapmış dövlətçilik strate-

30 illik şərəfli yol

YAP Səbail rayon təşkilatının 30 illik yubileyi münasibətilə tədbir keçirilib

qərarların qəbulu məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin qətiyyəti və uğurlu siyasəti nəticəsində mümkün olmuşdur. Əsası 30 il öncə Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan və bugün Cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən layiqli rəhbərliyi ilə parlaq fəaliyyətini davam etdirən Yeni Azərbaycan Partiyası nəyinki ölkəmizdə, o cümlədən regionda olan ən böyük siyasi təşkilatlardan biridir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Cənab İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamına əsasən, 2023-cü il "Heydər Əliyev ili" elan olunması ilə əlaqədar YAP Səbail rayon təşkilatı mütəmadi tədbirlər keçirilir və bu tədbirlər il ərzində də davam edəcək" deyər Muxtar Nağıyev bildirib.

giyası son 30 ildə bütün istiqamətlərdə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin qorunub saxlanması, möhkəmləndirilməsi və inkişaf etdirilməsi prinsiplərinə söykənib.

Yeni Azərbaycan Partiyası İdarə Heyətinin üzvü, Azərbaycan Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova çıxışında vurğulayıb ki, Yeni Azərbaycan Partiyası dövlətimizin müstəqilliyinin, ərazi bütövlüyünün qorunması, ölkəmizin beynəlxalq aləmdə layiqli yer tutması kimi əsas partiya prinsiplərini həyata keçirməklə cəmiyyətdə yüksək nüfuzla malik olub: "Gələcəyə doğru inamla irəliləyən Yeni Azərbaycan Partiyası Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə öl-

kəmizin daha da qüdrətlənməsi istiqamətində ciddi səylər göstərir. Bu gün Prezident İlham Əliyevin sədrlik etdiyi Yeni Azərbaycan Partiyasının Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi təşkilatı olaraq nüfuzu davamlı olaraq artır.

Səbail Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vüqar Zeynalov çıxışında xalqın ümummilli lider Heydər Əliyevə olan inamının tez bir zamanda siyasi səhnədə parlayan Yeni Azərbaycan Partiyasının tarixi məsuliyyəti öz üzərinə götürməsinə imkan verdiyini bildirib. Onun sözlərinə görə, Ümummilli Liderimizin nüfuzu, Azərbaycan xalqının ona göstərdiyi yüksək etimad Yeni Azərbaycan Partiyasının qısa müddət ərzində təşkilatlanmasına, ölkənin bütün regionlarında özəklərini yaratmasına və 1993-cü ildə hakimiyyətə gəlməsinə şərait yaratdı. Çıxışının sonunda Vüqar Zeynalov YAP Səbail rayon təşkilatının yaranmasının 30 illik yubileyi münasibəti ilə öz təbriklərini çatdırıb.

Çıxış edən Şəhid Bilal Qənbərovun anası Gültəkin Qənbərova hər zaman onları diqqət mərkəzində saxlayan YAP Səbail rayon təşkilatının sədri Muxtar Nağıyev və

təşkilatın kollektivinə minnətdarlığının bildirib, fəaliyyətlərində uğurlar arzu edib.

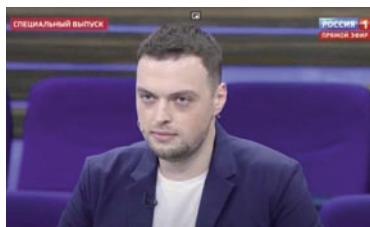
YAP Səbail rayon Ərazi Partiya Təşkilatları sədrləri adından çıxış edən "İstiqlaliyyət 18" Ərazi Partiya Təşkilatının sədri Elmin İmanov bildirib ki, Partiyanın keçdiyi 30 illik şərəfli yol xalq-iqtidar birliyinin möhkəm təmələ əsaslandığını, sarsılmaz və əbədi olduğunu təsdiqləyib. Bu istiqamətdə əldə olunan uğurlu nəəliyyətlərdə YAP Səbail rayon təşkilatının da özünəməxsus yeri vardır. Bu gün sürətlə inkişaf edən müstəqil dövlətimizi uğurlu inkişafı istiqamətində Azərbaycan xalqı Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri, Prezident İlham Əliyevin siyasi kursunu dəstəkləyir və hər zaman yanında olduqlarını nümayiş etdirir.

Tədbirin sonunda rayon təşkilatının ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edən partiya üzvlərinə fəxri fərmanlar, Yeni Azərbaycan Partiyası sıralarına yeni qoşulmuş şəxslərə isə üzvlük vəsiqələri təqdim olunub. Tədbirə Cövdət Hacıyev adına 3 nömrəli musiqi məktəbinin təqdimatında bədii hissə ilə yekun vurulub.

Ləman Əlizadə

Xəbər verildiyi kimi, Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan və ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken arasında üçtərəfli görüş keçirilib. Görüş zamanı Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsi layihəsi üzərində iş, həmçinin Praqda əldə edilmiş razılaşmalara uyğun olaraq regional nəqliyyat infrastrukturalarının blokdan çıxarılması və iki ölkə arasında delimitasiya məsələləri müzakirə edilib.

Mötəbər beynəlxalq konfrans çərçivəsində Cənubi Qafqazdakı vəziyyətlə bağlı "Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması" adlı panel müzakirəsi də keçirilib. Konfransın sədri Kristof Hoysgenin moderatorluğu ilə keçirilən iclasda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili, Ermə-

nistan Respublikasının Baş naziri Nikol Paşinyan, ATƏT-in baş katibi, Münhen Təhlükəsizlik Konfransı Şurasının sədr müavini Helqa Mariya Şmid iştirak ediblər.

Rusiya Beynəlxalq Əlaqələr Şurasının eksperti, politoloq Aleksey Naumov Münxen görüşlərinin nəticələrini "Caliber" analitik mərkəzinə şərh edərkən vurğulayıb ki, Azərbaycan "öz mövqelərində möhkəm şəkildə dayanır". Politoloqun fikirlərini oxucularımıza təqdim edirik.

"Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında Amerika

Aleksey Naumov: "Azərbaycan Münxen konfransında öz mövqelərində möhkəm dayandı"

vasitəçiliyi ilə keçirilən görüşün əsas nəticəsini Bakının nizamlanması üçün götürdüyü vektorun möhkəmliyini bir daha nümayiş etdirməsi adlandırmaq olar. Bu, Azərbaycanın siyasətdə müəyyən etdiyi bir vektordur, Ermənistan isə reallıqlarla razılaşmağa və qəbul etməyə məcburdur. Bakının siyasəti ondan ibarət idi ki, münaqişənin qaçılmaz və yeganə mümkün həlli beynəlxalq hüquq və ədalət çərçivəsində işğal olunmuş ərazilərin Azərbaycana qaytarılması və yerli ermənilərin inteqrasiyası və ya onların Qarabağ ərazisini tərk etməsidir. Azərbaycan bunu həm hərbi, həm də diplomatik tədbirlərin köməyi ilə nümayiş etdirdi", - deyər rusiyalı politoloq qeyd edib.

A.Naumovun sözlərinə görə, İlham Əliyev "Münxen danışıqlarında 1-ci skripkada ifa edib": "Azərbaycan rəhbəri əsas məsələni açıqladı. O, Qarabağ məsələsinin sülh müqaviləsində qeyd olunmasını istisna edib. Əliyevin dediyi kimi, "Azərbaycan və Ermənistanın imzalayacağı sülh sazişində Qarabağ məsələsinin hər hansı formada yer almasına icazə verə bilmərik".

Təbii ki, danışıqlarda sensasiya yox idi, lakin biz gördük ki, Azərbaycan xarici siyasət alətlərindən - həm hərbi, həm də diplomatik vasitələrdən bacarıqla istifadə etməkdə davam edir. İrəvana mütəmadi olaraq göstərilir ki, nizamlanma prosesini uzatmağa cəhd etsə, vəziyyəti daha da pisləşdirəcək".

A.Naumov əlavə edib ki, Azərbaycan Ermənistanın seçdiyi məkanlarda özünü inamla hiss edir: "Ermənistan çılğın şəkildə öz arzularını və Qarabağ separatçılarını dəstəkləməli olan yeni tərəfdaşlar və kontragentlər axtarsa da, Azərbaycan Ermənistanın seçdiyi platformalarda eyni mövqedən çıxış etməyə davam edir. İrəvan Al-ni, Amerikanı cəlb edir, lakin Bakı Qərb vasitəçilərinin vasitəçiliyi ilə də öz mövqeyini müdafiə edə bilər. Bu, öz məqsədlərinə doğru inamla irəliləyən Azərbaycanın xarici siyasətinin sarsılmazlığının və qətiyyətinin təzahürüdür".

Tərcümə - Elçin Bayramlı

59-cu Münxen Təhlükəsizlik Konfransı da Azərbaycanın növbəti parlaq diplomatik qələbəsi ilə yadda qaldı. Konfrans çərçivəsində baş tutan görüşlərdə, panel iclaslarında Azərbaycan Prezidenti bir daha ölkəmizin haqlı mövqeyini qəti şəkildə ifadə etdi. Bölgədə sülhün təmin olunması üçün beynəlxalq hüquq normalarına və dövlətlər arasında diplomatik münasibətlərin qurulması təcrübəsinə əsaslanan əsas şərtlər növbəti dəfə dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırıldı. Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması, sərhədlərin dəqiqləşdirilməsi, Qarabağın erməni icmasının nümayəndələri ilə praktiki kommunikasiyalara başlanılması kimi məsələlər gündəmə gətirildi. Prezident İlham Əliyev diplomatik məharəti ilə Azərbaycanın yaratdığı reallıqlar çərçivəsində "Dağlıq Qarabağ" ifadəsinin etibarlı olmadığını bəyan etdi. Yəni Azərbaycanda "Dağlıq Qarabağ" adlı inzibati ərazi vahidi yoxdur, bu ifadə artıq qüvvədən düşüb, tarixin arxivinə gömülüb.

Azərbaycana məxsus faydalı yataqların qanunsuz istismarının dayandırılması məqsədilə Laçın-Xankəndi yolunda keçirilən etiraz aksiyasına "humanitar blokada" donu geyindirenlərin əsassız iddiaları da Prezidentin tutarlı cavabları ilə darmadağın edildi.

Azərbaycan Prezidentinin təqdim etdiyi faktlar qarşısında mat vəziyyətinə düşən Paşinyanın "bədən dili" isə baş nazirin istərik vəziyyətindən xəbər verirdi.

Münxen Təhlükəsizlik Konfransında səsləndirilən fikirlər bir neçə dialoq platformasının aktual olduğunu göstərdi. Konfrans çərçivəsində "Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması" adlı plenar

iclasda həm də tarixdə ilk dəfə olaraq Azərbaycan, Ermənistan və Gürcüstan rəhbərləri bir araya gəldilər. Ekspertlərə görə, üçtərəfli dialoq formatı bölgədə sülh və sabitliyin təmin olunması baxımından mühüm platforma hesab oluna bilər. Lakin buna Ermənistan tərəfinin tərəddüdlə yanaşması qeyri-müəyyənlik yaradır. Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normal-

laşdırılması ilə əlaqədar ABŞ formatı isə işlək vasitəçilik mexanizmləri sırasındadır. Təsədüfi deyil ki, Münhendə ABŞ-nin vasitəçiliyi ilə ilk dəfə Azərbaycan və Ermənistan liderləri arasında görüş baş tutdu. Görüşdə dövlət başçısının Ermənistan-Azərbaycan sərhədində nəzarət-buraxılış məntəqələrinin yaradılması təklifinin Birləşmiş Ştatlar tərəfindən maraqla qarşılanması

növbəti uğurlu diplomatik gedişin nəticəsi idi.

Bəli, Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normalaşması məsələsində Bakının mövqeyi tamamilə aydın və məntiqlidir: normalaşma tezliklə baş versin, ədavət dövrü arxada qalsın. Əgər Ermənistan tərəfi özündə iradə və güc taparsa, yaxın zamanlarda buna nail olmaq mümkün olacaq.

Sənətə sənətkar ömrü calayan Ramiz Novruz

Sənət dünyasına bir aktyor da "əlvida" dedi

Bu gün sənət dünyasından bir böyük sənətkar da əbədi dünyasına köçdü. Sənətə və həyata vida söylədi. İllərdir səhnədə bir-birindən fərqli obrazlar yaradaraq böyük bir sənət qalereyasının müəllifinə çevrilən Xalq artisti Ramiz Novruz 67 yaşında dünyasını dəyişdi. Neçə-neçə obrazlara səhnə həyatı verəcəkdi, aktyorumuz. Öz istedadı ilə daim seçilən və sevilən aktyor öz bədii obrazını tamaşaçıların qəlbində yaratmış oldu. Sənətdə sənət meyarları onun üçün əvəzsiz idi.

Müəhibələrinin birində belə deyirdi: "Bəxtim onda gətirib ki, həyatım boyu çox yaxşı adamlarla qarşılaşmışam. Bağışlaya bilmədiyim adamlar talantsız adamlardır. Lap bağışlaya bilmədiyim şəxslər isə onlardı ki, istedadlı olub və xalqın sevməsinə baxmayaraq, deyirlər ki, "mən sənətə gəlmək istəmirəm, təsadüfən gəldim". Bu kimi adamlar əvvəl-axır sənətə xəyanət edəcəklər. Necə ki, edirlər. Bir də bağışlaya bilmədiyim adamlar istedadsız olub, bunu bilməyən adamlardır. Onlar yüz il bu işlə məşğul olurlar. Amma başa düşə bilmirlər ki, bu, onlarda alınmır. Bilmirlər ki, özlərini məhv edirlər. Şəxsi konflikt zəminində bağışlaya bilmədiyim, lap elə nifrət etdiyim adam da olub. Amma o rəhmətə gedəndən sonra öz-özümə demişəm ki, bu lazım idi?" Əlbəttə, sənətə sənət meyarları ilə yanaşmaq vacibdir. Necə ki, özü sevib-seçdiyi bu sənətə gə-

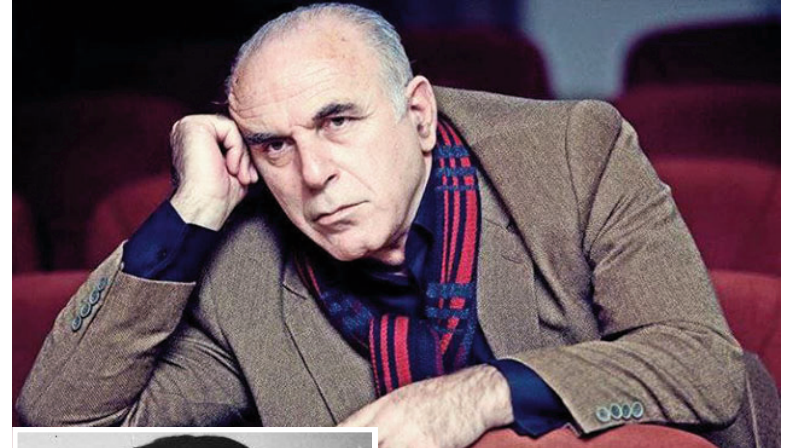

ləndə ona bütünlüklə bağlanmışdır. 67 yaşlı aktyorun sənət və həyat tərcümeyi-halı maraqlı və zəngindir.

25 may 1955-ci ildə Biləsuvar rayonu Səmədabad qəsəbəsində anadan olan Ramiz Novruz orta məktəbi bitirdikdən sonra 1974-cü ildə M.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun dram və kino aktyorluğu fakültəsinə daxil olub. Rejissor Ədil İsgəndərovun rəhbərlik etdiyi kursda təhsil alıb. Təyinatla H.Ərəblinski adına Sumqayıt Dövlət teatrına göndərilib. O, 1981-ci ildə Akademik Milli Dram Teatrının truppasına qəbul olunub. Ramiz Novruz xalqımız üçün ağırlı-acılı mövzularda bir neçə pyes yazıb. İlk pyesi olan "At ilinin birinci ayı" adlı 20 Yanvar hadisələrindən bəhs edən pyesi 1992-ci ildə Gəncə Dövlət Dram Teatrında, 1996-cı ildə yazdığı "Hələ sevirmə demə-

mişdilər" pyesi 2002-ci ildə Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında tamaşaya qoyulub. Bundan əlavə Eduardo de Filippo-nun "Silindir" əsərini rus dilindən Azərbaycan dilinə tərcümə edərək, rejissor kimi uğurla tamaşaya qoyub, həmçinin bu əsərdə Atilio rolunu ifa edib.

Beynəlxalq teatr festivallarının mükafatçısı olan Ramiz Novruzun yaradıcılığının bir qolunu kino fəaliyyəti təşkil edir. Görkəmli sənətkar "Sizi dünyalar qədər sevirdim" filmində general Həzi Aslanov, "Cavad xan" filmində general Sisyanov və s. bir sıra filmlərdə müxtəlif yadda qalan obrazlar yaradıb. Teatr sənətindəki xidmətlərinə görə Ramiz Novruz 1993-cü ildə Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti, 1998-ci ildə Xalq artisti fəxri adlarına layiq görülüb. Azərbaycan Respublikası Prezi-

dentinin fərdi təqaüdcüsü idi.

Həyatda çox dərslər alıb, sənət dərsi, həyat dərsi. Ona ədəbi dərslər verən hadisələr də olub. "Mən adətən intuitiv olaraq hansı obrazın mənə aid olmadığı hiss edirdim. Məsələn, bir dəfə bildirdim ki, nazir oğlu rolu mənə görə deyil. Tamaşaçıları mənə bunu qəbul etməyəcəklər. Amma oynadım. Bir serial var ki, orada heç çəkilmək istəməmişəm. Hətta adı gələndə xəcalət çəkirdim: "Dodaqdan qəlbə"- deyə aktyor müəhibəsində bildirmişdir: "Rejissor mənə təklif etdi, dedim Lütfi müəllim, bu rol mənə görə deyil. Bunu ya Füzuli Hüseynov, ya da Nurəddin Mehdiqanlı oynaya bilər. Onu da bildirdim ki, onlar Bakıda olmadığı üçün rejissor bu rolu mənə

nə təklif etdi. Bir neçə dəfə imtina etdim. O zaman "1 May" küçəsində yaşayırdım. Bir də gördüm ki, gəlib qapını döyür. Mən də pəncərədən baxırdım. Bilirdim ki, bu məsələyə görə gəlib, ona görə qapını açmadım. Bir də gördüm ki, qapının ağzında nəse kiçik qələm-kağız çıxardı və nəse edəndən sonra çıxdı getdi. O gedəndən sonra gəlib gördüm ki, qapıya kağız yapışdırıb. Yazıb ki, "Ramiz, ömrümün axırıdır, ola bilsin bu mənim son işimdir. Çəkilməsən peşman olarsan". Ondan sonra sındım və gəldim çəkildim. Amma bildirdim ki, mənim rolum deyil".

Böyük sənətkar böyük bir məktəb yaratdı: sənət məktəbi. Hər bir obrazında həyatının naxışı və ömrünün ayları, illəri var. Biri digərini təkrarlamayan obrazların xarakterindəki mənəviyyəti üzə çıxararkən səsinin tonu. Jest və mimikası və ən nəhayət, daxilindəki dəyərləri belə üzə çıxardı. Mənfi obrazlarında daxilindəki nifrəti, kini, haqsızlığa qarşı üsyanı büruzə verdi. Sənətə sənətkar ömrü caladı və böyük bir irsin müəllifi olaraq hər zaman kinofilmlərimizdə tamaşalarını yaratdı obrazları ilə əbədi yaşaycaqdır. Allah rəhmət eləsin!

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində 18 fevral tarixində izlədiklərimiz onu deməyə əsas verir ki, son vaxtlar danışıqlar rəsmi Bakının dikte etdiyi çərçivədə gedir. Ermənistan tərəfi manipulyasiyalara nə qədər meyilli olsa da, bütün dünyanı aldatmağa çalışsa da, demək olar ki, beynəlxalq ictimaiyyət Azərbaycan həqiqətlərini birmənalı şəkildə qəbul edir və ölkəmizin üstünlüyü hər addımda hiss olunmaqdadır.

Müşahidə edilənlərdən sonra belə bir təəsürat yarandı ki, elə bil Ermənistan tərəfi üçtərəfli razılaşmalarda hansı öhdəlik götürdüyünü, ümumiyyətlə nəyə imza atdığını, Nikol Paşinyan hansı sənədi imzaladığını hələ də başa düşməyib. Yaxud adama elə gəlir ki, erməni baş nazir hələ indi də imzaladığı sənədə görə özünün və ölkəsinin hansı öhdəlik götürdüyünün fərqi deyil, əks halda bu dəfə də ağıla gələni sayıqlamazdı. Görünür, hələ də qanmaq niyyətində deyil və sayıqlamaları da ondan irəli gəlir, amma hər bir halda özünü də, ölkəsini də gülünc, rüsvayçı vəziyyətə qoymaqda davam edir. Ermənistan tərəfinin məsələyə bu qədər məsuliyyətsiz yanaşdığına rəğmən Azərbaycan hələ də səbr nümayiş etdirir. Otuz ilə yaxın ölkəmizin, xalqımızın səbr etməsini düşünənlər bu məqamda da bir o qədər səbr ediləcəyini düşünürsə, yanılırlar, çünki artıq nə zaman o zamandır, nə də şərtlər o şərtlər deyil. Azərbaycan öz haqq və hüquqları uğrunda mübarizəyə qalxdığı zaman istər siyasi müstəvidə, istərsə də hərbi meydanında qalib olmaq əzmindədir və bu da ermənilərin, eləcə də Fransa prezidenti Emmanuel Makronun təmsilində ermənipərəstlərin məğlubiyyəti, fiaskosu deməkdir.

Ola bilsin, ermənilər öz fransız bacılarına arxalanırdılar, amma göründü ki, bu "iki bacı" birlikdə belə heç nəyə nail ola bilməzlər və ölkəmizin, ölkə başçımızın siyasi iradəsi, qətiyyəti qarşısında acizdirlər. Rəsmi Parisin ermənipərəst mövqeyini diqqətə çatdıran Azərbaycan Prezidenti, cənab İlham Əliyev Fransanın proseslərdə hansı formada iştirakının mümkünsüzlüyünü bir daha qətiyyətlə vurğuladı. Paşinyan və Makron bacıları isə bu qətiyyəti çarəsiz şəkildə izləməli oldular və ümid edirik ki, bundan sonra boş, mənasız xəyallar qurmaz, puç olacaq arzularla yaşamazlar. "Bu gün bizim vəzifəmiz Rusiyanın təkcə Ukraynada deyil, Qafqazda, Yaxın Şərqdə, Afrikada qeyri-sabitlik və kaos yayan qüvvə olduğunu izah etməyimizdir. Neokolonial Rusiyanın Qafqazdakı çətinliklərin öhdəsindən gələ biləcəyinə necə inanmaq olar? Mən bunu dostum, baş nazir Nikol Paşinyanın yanında deyirəm ki, onun və Ermənistanın yanında dayanmağa davam edəcəyik", deyən Fransa prezidenti Makron yenə də Ermənistanı açıq dəstək ifadə etsə də sonradan dərk etdi ki, onun kimin yanında dayanması Azərbaycanın mövqeyinə, qətiyyətinə qətiyyən təsir edə bilməz.

Doğrudur, bəlkə də Nikol, yaxud ermənilərin əksəriyyəti Fransa liderinin sözlərindən bir

Ermənistanla Fransanın Münxendə uğradığı NÖVBƏTİ FİASKO

qədər ruhlanmaq arzusuna düşə bilərlər. Yaxud, erməni baş nazir Makronun sözlərindən Ermənistanı daxili auditoriya üçün də istifadə edəcəyini düşünür. Amma bütövlükdə ermənilər hamısı birdəfəlik başa düşməlidirlər ki, onlar tarixin bütün mərhələlərində istifadə olunublar və bu dəfə də istifadə olunmaqdadırlar. Bilməlidirlər ki, Fransa prezidenti onlardan istifadə edərək, geosiyasi oyun oynayır və burada erməni xalqı, yaxud Ermənistan alət rolundadır. Fransa məhz Ermənistanı guya arxa durduğunu elan edərək, eləcə də Rusiyanın rolunun sıfıra endiyini bəyan edərək, bölgədə öz varlığına şərait yaratmağa, regiona soxulmağa cəhd edir. Ermənipərəst mövqe nümayiş etdirilməklə, İrəvana da mesaj verilir ki, yeganə dayağı Fransadır və onların oyunlarından kənara çıxılsa, meydanda tamamilə tək qalmalı olacaq. Deməli, Fransa İrəvanı öz oyununda bir fiqur kimi istifadə edir, hansı ki, bunu başda Nikolun özü olmaqla, ermənilər nə qədər tez anlasalar bir o qədər onlar üçün yaxşı olar.

Təbii ki, Azərbaycanın öz reallığı var və burada rəsmi Parisin, Fransa prezidentinin, yaxud hansısa ermənipərəstin hansı mövqedə olması zərər qədər dəyişiklik yaratmır, hansısa təsirə də malik deyil. Bu məqamı Münxendə Fransa və Ermənistan liderləri gördülər. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev bu dəfə də siyasi iradə nümayiş etdirdi və qətiyyət göstərdi, mövqeyimizin dəyişməz olduğunu bəyan etdi. Ermənilərin, yaxud ermənipərəstlərin bundan sonra da hansısa xam xəyallara düşməsi zənnimizcə axmaqlıqdan başqa bir şey olmaz, çünki hər hansı cəhdlərinin davamlı şəkildə fiaskoya uğradığının bu dəfə də şahidi oldular.

Ermənistan cəmiyyəti gördü ki, Münxendə baş nazir Nikol Paşinyan ölkəsi adından üzərinə götürdüyü öhdəliklər barədə danışmaq

dan yayınmağa çalışır. Ələlxüsus onun sülh danışıqlarından danışmamaq niyyəti dərhal duyulurdu. Üçtərəfli razılaşmalar, danışıqlar barədə də heç nə demək istəməməsi göz önündə idi. Diqqəti Laçın-Xankəndi yolu ətrafındakı vəziyyətə yönəltmək təşəbbüsü də bunu açıq-aşkar sübut etdi. Baş nazir Paşinyan bununla kifayətlənməyib sovet dövründə məscidlərin dağıdılması ilə bağlı tarixi revizionizmə də diqqəti cəlb etməklə əsas məsələdən yayınmaq istəyirdi və ona elə gəlirdi ki, buna nail ola bilər. Amma bütün dünya olanları diqqətlə izlədi və gördü ki, həqiqətən də başda elə baş nazirinin özü olmaqla, Ermənistan məsələnin həllindən, sülh danışıqlarından ancaq boyun qaçıрмаğa çalışır. Elə bu fakt özü də onun və ölkəsinin siyasi müstəvidə də məğlub durumda olduğunu, rəsmi Bakının isə üstünlüyünü isbat edir.

Nikol Paşinyan Münxendə də konkret bir fikir bildirmədi və bu səbəbsiz də deyildi. Onun özbaşına hansısa öhdəlik götürməsi elə öz başının belasına çevrilə bilərdi və bunu özü hamıdan yaxşı bilirdi deyə, məsələdən

yayınmağa çalışırdı. Birinci ona görə ki, Ermənistan lideri özbaşına deyil və Rusiya qarşısında özünün də, ölkəsinin də cavabdehliyini yaxşı başa düşür. Başa düşür ki, artıq-əskik danışıqları, yaxud mövqeyi baş ağrısına çevrilə bilər, həm özünə, həm də Ermənistanı. Bilir ki, Rusiyadan məsləhət almadan qərar verməyə nə haqqı, nə də cürəti çatmır. Əgər Rusiya ilə məsləhətləşmə aparmadan, böyük qardaşlarına hesabat vermədən, onların razılığını almadan mövqe bildirirsə, Paşinyan üçün bu çox baha başa gələ bilər və bunu da o özü yaxşı anlayır. Digər tərəfdən də Nikol Ermənistan müxalifəti, eləcə də kütlə qarşısında nə deyəcəyindən qorxur. Qorxur ki, Münxendə deyəcəyi hər hansı söz, ələlxüsus ölkəsinin üzərinə götürəcəyi öhdəlik onun hakimiyyətini tamamilə bitirə bilər. Onsuz da Ermənistan cəmiyyətində belə bir fikir yayılıb ki, Paşinyan bu dəfə də Münxendə uduzdu, məğlub oldu. Bu məğlubiyyət isə, əslində, təkcə Nikolun deyil, bütövlükdə Ermənistanın məğlubiyyəti, fiaskosu idi. Elə buna görə də, ağıl başında olan hər nə qədər erməni varsa, hamısı eyni ilə bu fikirdədir və hər zaman da ermənilər bunu etiraf edirlər.

Bəli, Nikol Paşinyan və Emmanuel Mak-

ron bacıları Münxendə də fiasko ilə qarşılaşdılar. Uduzduqlarını özləri də bildilər. Bildilər ki, rəsmi Bakını, şəxsən cənab Azərbaycan Prezidentini, cənab İlham Əliyevi öz mövqeyindən çəkəndirmək mümkün deyil. Bir daha əmin oldular ki, ölkə rəhbərimiz sonsuz siyasi iradə sahibidir və qətiyyəti də yetərincədir, ona təsir etmək, yolundan döndərmək olmaz. Makronun bu qədər açıq şəkildə ermənipərəstliyini ortaya qoyması fonunda Bakının dəyişməz mövqeyi çox şey deməkdir. Bu, əslində o deməkdir ki, bundan sonra kimliyindən asılı olmadan məsələyə ermənipərəst mövqe sərgiləyərək qoşulmaqla, daha doğrusu, burunu soxmaqla heç kim heç nəyə nail ola bilməyəcək və ümumiyyətlə, kimliyindən asılı olmayaraq, Azərbaycan əleyhinə, yaxud qanuna, eləcə də mövcud rəliqlərə zidd olaraq səsləndirilən fikirlər hesaba belə alınmayacaq. Bu özü də bir məğlubiyyət, bir fiaskodur həm Ermənistan, həm də Fransa üçün.

İnam Hacıyev

"Azərbaycan öz mövqeyində tam haqlıdır"

"Artıq iki aydan çoxdur ki, Azərbaycan fəalları dinc aksiya keçirərək təbii sərvətlərimizin qeyri-qanuni istismar olunmasının qarşısını almağa çalışırlar. Lakin təəssüflə qeyd etmək lazımdır ki, bu mənada da ikili yanaşmalar, qeyri-obyektiv kənar mövqələr özünü göstərməkdədir. Əsassız olaraq guya Azərbaycan tərəfindən dövlətimizin ərazisində yaşayan ermənilərin gediş-gəliş imkanlarının məhdudlaşdırılması haqqında fikirlər səsləndirilir. Həm Fransa, həm də Avropa Parlamentində bu mövzu ilə bağlı Azərbaycanı qarşı qərəzli mövqələr sərgiləndi". Bu sözləri SİA-ya açıq-

lamasında deputat Elşad Mirbəşiroğlu deyib.

Onun sözlərinə görə, bütün bunlar onu göstərir ki, ümumiyyətlə, dünyada haqq-ədalət meyarı itib: "Azərbaycan öz mövqeyində haqlıdır. Biz dəfələrlə müvafiq strukturlar qarşısında məsələ qaldıraraq bildirmişik ki, Ermənistan işğal altında saxladığı dövrdə Azərbaycan təbiətinə olduqca geniş miqyasda zərər vurub, təbii sərvətlərimizi cinayət yolu ilə talayıb, mənşeyini dəyişdirərək dünya bazarlarında sataraq qeyri-qanuni gəlir əldə edib. Təəssüf ki, bu istiqamətdə beynəlxalq mövqe görməməkdəyik".

Deputat sözlərinə davam edərək bildirib ki, amma Azərbaycan fəallarının dinc ekoloji aksiya keçirərək ermənilər tərəfindən təbii sərvətlərimizin talanmasının nəhayət dayandırılmasını tələb etmələri reaksiya doğurmağa başladı: "Bu reaksiya yenə də ədalətsiz və qeyri-obyektivdir. Yenə də Azərbaycan əsassız ittihamlara məruz qalır. Münxen Təhlükəsizlik Konfransında da cənab Prezident İlham Əliyev bir daha bu iddialara cavab olaraq bildirdi ki, Laçın yolu Azərbaycan fəalları tərəfindən bağlanmayıb, hətta 2500-dən artıq avtomobil hərəkət edib. Azərbaycan fəallarının tələbi ondan ibarətdir ki,

təbiətimizə qarşı terror dayandırılınsın. Həm də nəzərə almaq lazımdır ki, ermənilər yaşadıkları Azərbaycan torpaqlarında təbii sərvətlərimizi talayaraq gəlir əldə etməklə separatizmi ayaqda saxlayırlar. Bunun özü də bizim milli təhlükəsizliyimizə çox ciddi təhdid yaradır.

Ona görə də hesab edirəm ki, Azərbaycan öz mövqeyində tam haqlıdır. Biz bütün ərazilərimizi boyuncu suverenliyimizi təmin etməliyik ki, təbiətimizi də etibarlı şəkildə qoruya bilək".

Ləman Əlizadə

Ermənistanın Azərbaycana qarşı yeni müharibəsi:

M i n a

1 990-cı illərdə Birinci Vətən Müharibəsində itirdiyimiz torpaqlarımızı 30 il sonra-2020-ci ilin 27 sentyabrında başlayıb 10 noyabrında bitən 44 günlük İkinci Vətən Müharibəsində düşməndən geri alıb Zəfər qazandıq. Müharibə bitdi. Bu dəfə isə xislətsiz ermənilərin azərbaycanlılara qarşı yeni müharibəsi başladı: mina müharibəsi. Məğlubiyyətlərindən iki ildən artıq müddət keçməsinə baxmayaraq hələ də minalanmış ərazilərin xəritələrinin ya olmadığını iddia etdilər, ya da görəndə ki, bu xəritələri üzə çıxarmaqdan başqa çarələri qalmayıb saxta xəritələr təqdim etdilər. Lakin hələ də işğaldan azad edilən ərazilərimiz var ki, onların xəritələri barədə ermənilər söhbət belə etmək istəmir.

Nəticə isə budur ki, müharibə bitib, lakin onun belələri bitməyib. Qarabağda hazırda mina müharibəsi davam edir. Müharibədən sonra həm ərazilərimizin minalardan təmizlənməsində çalışanlar, həm xidməti vəzifəsini yerinə yetirmək üçün, həm də digər səbəblərdən orada olanlar arasında minaya düşüb həyatını itirənlər yüzlərlədir.

Vətən Müharibəsindən sonra ümumilikdə 267 nəfərin minaya düşməsi ermənilərin azərbaycanlılara qarşı yeni müharibəyə başlamalarını sübut edən ciddi faktdır. Onlardan 119 nəfər mülki şəxs, 148 nəfər isə hərbi qulluqçudur. Mina partlaması nəticəsində 44 nəfər həlak olub və bu hadisə sülh dövründə baş verib. Yəni, faktiki işğal bitse də, mina qurbanlarının sayı artır. Üstəlik, tapılan minaların 2021-ci ildə Ermənistanda istehsal olunduğu müəyyənənə. Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş rayonları dünyada minalarla ən çox çirklənmiş ərazilər sırasındadır. "Qafqazın Xirosiması" adlandırılan Ağdamda 97 min mina aşkar edilib.

Minalanmış ərazilər: Azərbaycana qarşı terror siyasəti

Azərbaycan Minatəmizləmə Agentliyinin (ANAMA) proqnozlarına görə, ölkəmiz tərəfindən aparılan işlərin intensivliyinə baxmayaraq, bəzi rayonların təmizlənməsi on ilə qədər vaxt apara bilər. Minatəmizləmə işləri böyük vaxt və vəsait tələb edir və Azərbaycan işğaldan azad edilmiş əraziləri tez bir zamanda təmizləməyə çalışır.

Birinci Vətən Müharibəsindən İkinci Vətən müharibəsinədək olan 30 illik zaman kəsiyində dünyanın bütün beynəlxalq təşkilatları susdu. Bizim dünya ilə bir olan səsimizi eşitmədilər. Haqq səsimizə səs vermədilər. Torpaqlarımızın işğalı, minlərlə soydaşımızın ev-eşiyindən didərgin düşməsi, insan hüququ-

larının vəhşicəsinə pozulması ilə barışdılar. Susdular. Sanki erməni adlı nankor torpaqlarımızı işğal etməkdə, minlərlə azərbaycanlı qətlə yetirməkdə, insanları evlərindən zorla çıxarmaqda, onların mal-mülkünü talan etməkdə, şəhadətə yetən soydaşlarımızın meyitlərinə işgəncə verməkdə haqlı imiş. Özəli dədə-baba torpaqlarımızda daşı daş üstə qoymamaqda, mədəni-tarixi abidələrimizi dağıtmaqda, məscidlərimizi təhqir etməkdə, sərvətlərimizi talayıb dünya bazarlarına çıxarmaqda sanki haqlı imiş.

Bu məsələdə beynəlxalq ictimaiyyətin köməyi lazımdır. Bəzi ölkələr yardım ediblər. Lakin hələ də susmağa davam edənələr var. 44 günlük Vətən müharibəsində ermənilərin dinc əhəlinin yaşadığı əraziləri nəhəng artilleriyalardan atəşə tutmasına, evləri-həyətləri dağıtmasına, insanların ömrünü sonlandırmasına, Gəncəyə atdıqları raketlə neçə-neçə uşağın ölünməsinə, valideynlərini itirməsinə, dağıntılara səbəb olmasına susduqları kimi, artıq iki ildən artıqdır, düşmənin minalanmış ərazilərin xəritəsini verməli olduğu halda verməməsinə də susanlar var.

Bu isə müharibədən ötən dövr ərzində dəfələrlə insanların mi-

bunlar isə Ermənistanın minalanmış ərazilərin xəritəsini təcili şəkildə təhvil verməli olduğunu daha bir nümunəsidir. Lakin onlar bunu etmir, dünya da bu qədər insan ölümünə susur, susur...

Xəritələrin təhvil verməsi beynəlxalq humanitar hüququn tələbidir

Azərbaycanın ısrarlı çağırışlarından sonra ATƏT-in, ABŞ, Rusiya, Avropa İttifaqı və Gürcüstanın vasitəçiliyi ilə erməni əsirlərinin qaytarılması müqabilində minalanmış ərazilərin xəritələri təqdim olunub. Lakin çox təəssüf hissi ilə qeyd etmək lazımdır ki, təqdim olunan xəritələrin dəqiqliyi 25 faiz uyğun gəlir. Təbii ki, bu xəritələrə Laçın və Kəlbəcərdən geri çəkilən Ermənistan silahlı bölmələrinin həyata keçirdiyi kütləvi minalama daxil deyil.

2021-ci ilin iyun ayının 4-də Kəlbəcər rayonunun Susuzluq kəndi ərazisində hərəkət olan yolda çəkiliş qrupunun üzvlərini aparan nəqliyyat vasitəsinin tank əleyhinə minaya düşməsi nəticəsində azərbaycanlı jurnalistlərin ölüm xəbərindən təəssüfləndiyini bildirən ABŞ-ın Azərbaycandakı sabiq səfiri Metyu Brayza demişdi: "Azərbaycan hökuməti minaları zərərsizləşdirmək üçün mümkün olan hər şeyi edir. Amma Ermənistanın bu xəritələri təhvil verməsi beynəlxalq humanitar hüququn tələbidir. Buna heç bir bəraət qazandırmaz. Bu, beynəlxalq humanitar hüququn pozulması deməkdir. Ümid edirəm ki, ATƏT-in Minsk qrupu və həmsədrlər, eləcə də Avropa İttifaqı Ermənistanı həmin xəritələri təhvil verməyə çağıracaq".

Həmin çağırışdan bir ildən artıq vaxt keçsə də, lakin hələ də Minsk qrupu, Avropa İttifaqı bu insan itkilərinə reaksiyasız şəkildə öz fəaliyyətlərini davam etdirirlər. Elə bu səbəbdən də artıq Azərbaycan işğala son qoyub, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü hərbi və siyasi yolla təmin edib. Belə olduğu halda artıq Minsk qrupuna ehtiyac yoxdur, biz Minsk qrupu ilə vidalaşmışıq, onlarla sağollaşmışıq, deyən dövlətimizin başçısı fikrini belə tamamlamışdır: "Lakin təəssüflər olsun ki, Ermənistan tərəfi və digərləri bu qrupu canlandırmaq istəyirlər.

Ardı Səh. 12

Əvvəli Səh. 11

Bildirmək istəyirəm ki, bu, qeyri-mümkündür. Artıq o qrup öldür, cansızdır. Biz işğaldan xeyli əziyyət çəkmişik və bunu açıq-aydın şəkildə bildiririk. Düşünürəm ki, ATƏT-in Minsk qrupu ilə bağlı hər hansı spekulasiya nəinki qeyri-məhsuldardır, eyni zamanda dağıdıcıdır, regionda sülhün bərqərar olması üçün dağıdıcı təsirə malikdir”.

Ermənistanın mövqeyi hərbi və mülki şəxslərin həyatı üçün təhlükədir

Cenevrə Konvensiyasına və beynəlxalq protokollara görə tərəflər minalanmış ərazilərin xəritələrini müharibə başa çatdıqdan sonra bir-birinə təqdim etməlidirlər. Ermənistan isə beynəlxalq sənədlərə, dövlətinin rəsmisinin imzaladığı kapitulyasiya aktına zidd olaraq xəritələri hələ də Azərbaycana təqdim etməkdə fikrində deyil. Hələ üstəlik həyasızcasına bu xəritələrin, ümumiyyətlə, olmadığını da iddia edirlər. Lakin bu, onların növbəti yalanı, məğlubiyyətlərinin acısından gizlətdikləri, əslində isə var olan xəritələrdir.

Birinci Vətən Müharibəsindən sonra 2000 nəfərdən çox soydaşımız mina qurbanı olmuşdur. Bu gün azad etdiyiniz torpaqlarımızın isə təqribən 13 kvadratkilometri minalarla əhatə olunmuşdur. Bu ərazilərdə dəfələrlə bədbəxt hadisələrin baş verməsi minalanmış ərazilərin xəritəsinin olmaması səbəbindəndir. Odur ki, mina qurbanı olan soydaşlarımızın sayı 3000-ə yaxınlaşır.

Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu və Daxili İşlər Nazirliyinin iki il öncə Kəlbəcərdə baş verən hadisə ilə bağlı verdikləri birgə məlumatda bildirilirdi ki, bu ərazidəki minalar Ermənistan tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin əks-hücum əməliyyatlarından sonra məcburi geri çəkilmə mərhələsində məqsədli şəkildə yerləşdirilib. Məqsəd isə Azərbaycan tərəfinə mümkün qədər ziyan vurmaq və evlərinə qayıdacaq mülki əhaliyə əlavə maneələr yaratmaqdır.

Məlumatda qeyd olunurdu ki, bir müddət öncə Kəlbəcər istiqamətində Azərbaycan ərazilərinə daxil olaraq, ərazidə yolların minalanmasına yönəlmiş təxribat törədən Ermənistan silahlı qüvvələrinin bir qrupu saxlanılıb. Bu da bir daha onu göstərir ki, Ermənistan tərəfi həm hərbi, həm də mülki şəxslərin həyatı və təhlükəsizliyinə ciddi təhlükə yaratmaqda davam edir, beləliklə də bölgədə vəziyyətin gərginləşməsinə xidmət edir. Ermənistanın bu davranışı regionda sülh, təhlükəsizlik və əməkdaşlığın reallaşdırılmasına başlıca əngəl olmaqda davam edir.

Onu da qeyd edək ki, müharibədən sonra imzalanan bəyanata əsasən düşməne Kəlbəcər, Laçın və Ağdam rayonlarından çıxmaq üçün vaxt verildə onlar bu vaxtdan da istifadə edib həmin ərazilərə minalar basdırıblar. İnsanların öz vəzifə borclarını yerinə yetirərək mina qurbanına çevrilməsinin bütün məsuliyyəti Ermənistanın üzərinə düşür. Deməli, ermənilər hüquq qarşısında cavab verməli, yüzlərlə insanın həyatını itirməsinin səbəbkarı kimi cinayətə cəlb olunmalıdırlar. Həmçinin də beynəlxalq ictimaiyyət Ermənistanın beynəlxalq öhdəlikləri pozmasına, o cümlədən məqsədli şəkildə minalar yerləşdirmək siyasətinə göz yummamalıdır. Çünki onların bu hərəkəti tək azərbaycanlılara deyil, dünya ictimaiyyətinə, insan amilinə qarşı törədilən cinayətdir. Bu vəhşilik qarşısında dünyanın hələ də susması isə maraqlıdır. Belə nəticə hasil olur ki, bəzi dairələr regionda sülhün bərqərar olmamasında maraqlıdırlar.

Müharibə bitib, mina müharibəsi isə davam edir

Müharibə elə dəhşətli bir hadisədir ki, başlayır, bitir, lakin onun belələri bitmir ki, bitmir. Bu, tək bizdə deyil, dünya ölkələrinin bir-biriləri arasında apardıqları müharibələrdə də eynidir. İnsanlar uzun illər bu belələrin

Ermənistanın Azərbaycana qarşı yeni müharibəsi:

M i n a

acısını yaşamaq məcburiyyətində qalırlar. Uzun illər itirdikləri övladlarının, gözü önündə bir ömürlük şikəst qalan balalarının acısını çəkirlər. Daha sonra dağılıb viranə olanlar bərpa edilir. Həmin ərazilərə həyat gəlincə insan övladı bir neçə nəsil dəyişir. Ömürlər bitir, lakin müharibənin vurduğu zərər çox gec aradan qaldırılır.

Hər dəfə şəhidlərimizi xatırlayanda, qazilərimizi görəndə, onlarla söhbət edəndə, soydaşlarımızın öz doğma torpaqlarımızda minaların qurbanı olduğunu eşidəndə müharibənin nə qədər böyük fəlakətlər gətirdiyi, bitəndən sonra da belələrinin bitmədiyi fikirləri düşüncələrimizdə yenilənir. Budur, artıq iki ildən artıqdır ki, ölkəmizdə müharibə başa çatıb. Bu gün azad olunmuş torpaqlarımızda qızgın bərpa işləri həyata keçirilir. Ona görə ki, 30 il köçkün, qaçqın, didərgin kimi yaşayan insanlar öz doğma ev-əşiklərinə qayıda bilsinlər. Azad torpaqlarımız işıqlandırılır. Elektrik enerjisi stansiyaları qurulur, yollar çəkilir, körpülər salınır, su anbarları tikilir. Ən maraqlısı isə budur ki, bu torpaqlarda üç hava limanı tikilir. Elə düşməni də narahat edən görülən bu işlərdir. Onlar xəritələri verməklə bizim üçün çətinliklər yaratmaq, insanların köçməsinə ləngitmək xülyəsindədirlər. Lakin azad torpaqlarda müharibə bitəndən dərhal sonra başlanan işlər elə o torpaqların sakinlərinin evlərinə tez qayıtmasına xidmət edir. Düşməni nə edir etsin, bu qayıdışı ləngidə bilməyəcək.

Bu terrorçu dövlətin xislətinə biz qonşu olaraq illərdir ki, bələdik. Yalançı, ikiüzlü, verdiyi sözün arxasında dayana bilməyən bu varlıqlar zamanın bütün dövrlərində bu xalqı narahat etməyə, isti aşına su çiləməyə çalışıblar. Lakin biz də onları zaman-zaman tanımışıq. Hansı xislətdə olduqlarına bələd olmuşuq. Bütün bunlara görə də onlarla özlərinə layiq şəkildə davranmaqdan başqa çarə yoxdur.

Bu gün torpaqlarımızın azad olunması ilə region dövlətlərin hər biri üçün yeni qapılar açılır. Düşməni hər vaxt o qapıları bağlamaq, birgə əməkdaşlığa, dostluq münasibətlərinə kölgə salmaq istəyir. Hansı ki, bu çirkin hərəkətləri ilə özü də onun üçün açılan geniş imkanlardan kənarda qalır. Lakin onun isteklərindən asılı olmayaraq Azərbaycan istədiyinə nail olur və olacaq. Çünki bu torpaqlar bizim özəli torpaqlarımızdır, onlardan necə istifadə etmək isə öz məsləhətimizdir. Gizlədib ortaya çıxarmadıqları xəritələri də bu torpaqlar minadan təmizlənəcək, Qarabağda yeni həyat başlayacaq.

ANAMA işğaldan azad edilmiş ərazilərdə minatəmizləmə əməliyyatları barədə həftəlik məlumat açıqlayır. Son açıqlama fevralın 13-dən 18-dək olan məlumatdır. Məlumatla əsasən, Tərtər, Ağdam, Füzuli, Şuşa, Qubadlı, Laçın, Cəbrayıl və Zəngilanda 34 tank əleyhinə mina və 503 Partlamamış Hərbi Sursat (PHS) aşkarlanıb. 681 hektar ərazinin mina və PHS-lərdən təmizləndiyi bildirilib.

30 ildə düşməni dayanmadan torpaqlarımıza minalar basdırıb. Qarabağda minatəmizləmə işləri davam edir. Əzəli və əbədi yurd yerlərimizdə bu işlər uzun illər həyata keçirilməli olsa da, lakin əsas məsələ odur ki, biz torpaqlarımızı düşməndən azad etmişik. Ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmişik. Deməli, minatəmizləmə işləri də bir gün başa çatacaq. Qarabağa onsuz da yeni həyat gəlir. Bütün işğaldan azad edilmiş torpaqlarda abadlıq-quruculuq işləri həyata keçirilir. Torpaqlarımız minalardan təmizləndikcə, quruculuq işlərinin də miqyası genişlənəcək. Soydaşlarımız öz dedə-baba torpaqlarına qayıdacaqlar. O gün uzaqda deyil.

Dövlətimizin başçısının Münxendə toxunduğu məsələlər, bütün bunlar qarşısında Ermənistanın Baş nazirinin susması haqlı tərəfin kim olduğunu Almaniyə kimi böyük bir ölkədən dünyaya yenidən sərgilədi. Cənab Prezidentimizin ötən 20 ildə ölkəmizə rəhbərliyi dövründə bütün siyasi addımları kimi, Münxen danışıqlarındakı siyasi taktikası da xalqda qürur hissi yaratdı. Həmişə olduğu kimi, dövlətimizin başçısı ilə bir daha qürur duyduq. Bütün bu görüşlərin və danışıqların əsasında isə Qarabağ, onun bu günü və sabahı dayanır.

Mətanət Məmmədova

“Paşinyanın özü də nə demək istədiyini axıra qədər dərk etmirdi”

Abutalıb Səmədov: "Paneldə dövlət başçımız, həmişə olduğu kimi, çox uğurlu çıxış etdi"

- Abutalıb müəllim, Münxen Təhlükəsizlik Konfransı keçirildi və burada Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın milli maraqlarına söykənən çıxışlar etdi. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?

- Münxen Təhlükəsizlik Konfransı 1963-cü ildən başlayaraq hər il keçirilir. Konfrans təhlükəsizlik məsələləri üzrə ən nüfuzlu forum hesab olunur. 2020-ci ildə keçirilən tədbirdə ən yaddaqalan hadisələrdən biri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Nikol Paşinyanı ağır duruma salan paneldə çıxışı olmuşdu. Budəfəki forumda da dövlət başçımız hadisəyə çevrilən bəyanatları ilə tarixdə qalacaq. Tədbir bir daha göstərdi ki, Prezidentimiz bütün mənalarda qərb dövlətlərinin "dilini bilir" və bu üstünlüyündən Azərbaycanın maraqları üçün istifadə etməyi bacarır.

- Ermənistanın Baş naziri panel müzakirələrdə özünü ifşa edən və dövlətini çox pis vəziyyətdə qoyan fikirlər səsləndirdi. Bu vəziyyət Ermənistanın yanlış siyasət yürütdüyünün göstəricisi sayıla bilərmi?

- Nikol Paşinyan 2020-ci ildə üzleşdiyi "biabırçılıqla" müqayisədə bu dəfə bir az daha yaxşı çıxış etdi. Bu, təkcə Ermənistanın yeritdiyi yanlış siyasətlə bağlı deyildi, həm də hakimiyyətə "küçədən gəlmiş" Paşinyanın səviyyəsi ilə və əlbəttə ki, daha çox qarşısındakı rəqibinin-Azərbaycan Prezidentinin yüksək səviyyəsi ilə əlaqədar idi. Erməni baş nazirinin fikirlərinə gəldikdə isə deməliyəm ki, onun dediklərinin böyük əksəriyyətini qulaq asanlar nə qədər çalışsalar da anlaya bilmədilər. Çox güman ki, heç Paşinyanın özü də nə demək istədiyini axıra qədər dərk etmirdi və imtahanda verəcəyi cavabı bilməyən tələbə durumuna düşmüşdü. Bu forum göstərdi ki, haqlı olaraq Ermənistanın ən ağıllı siyasətçisi sayılan N.Paşinyan dövlətini bundan sonra hələ çox forumlarda biabır etməkdə davam edəcək.

- Cənubi Qafqaz ölkələrinin başçılarının panel müzakirələrində Prezident İlham Əliyev Ermənistanı və onun havadarlarını ifşa edən çıxışlar etdi. Bunu bir daha Azərbaycan Prezidentinin diplomatik qələbəsi hesab etmək olar?

- Paneldə dövlət başçımız həmişə olduğu kimi, çox uğurlu çıxış etdi. Azərbaycanın "Qarabağ məsələsi"ni heç kimlə müzakirə etməyəcəyini inandırıcı dəlillərlə bəyan etdi. Prezidentimizin Laçın və Zəngəzur dəhlizlərində nəzarət-buraxılış məntəqələrinin təşkil olunması ilə əlaqədar səsləndirdiyi təklif son dövrün ən mühüm hadisələrindən biridir və erməniləri son dərəcə ağır duruma salıb. Bir qədər əvvəl bu təklifi alsalar da nə razılığa bilirlər, nə də "yox" deməyə cəsarət edirlər. Ancaq çox güman ki, təklifi qəbul etməyəcəklər və danışıqlarda özlərini bir az da çətin duruma salacaqlar.

- Paşinyan Laçın yolunun açılmasından danışdı. Niyə o keçmiş qaçqınların öz yurdlarına qayıtması, silahlı terrorçuların Qarabağdan çıxarılması, Zəngəzur

Azərbaycan Naminə Alyans Partiyasının sədri Abutalıb Səmədovun "Ses" qəzetinə müsahibəsi

dəhlizinin açılması kimi vacib elementlərin yer aldığı 10 noyabr razılaşmasından danışmadı?

- Bu, təkcə Paşinyanın deyil, bütün ermənilərin mahiyyətini tamamilə ortaya çıxaran bir məsələdir. Ermənilər maraqlarına uyğun gəlməyən məsələlərin üstündən sütkutla keçməyə adət ediblər. Unudurlar ki, Laçın dəhlizi humanitar məqsədlər üçün açıq saxlanılıb, minalar, silahlar və terrorçular üçün deyil. Azərbaycan Prezidenti forumda hamıya, o cümlədən, N.Paşinyana izah etdi ki, bu praktika son qoyulmasa, Azərbaycanın sərvətləri qanunsuz olaraq xaricə daşınmaqda davam etsə, mütəxəssislər tərəfindən monitoring keçirilməsinə imkan verilməyə, nəhayət, dəhlizi "su yoluna" çevirən Vardanyan Qarabağdan xaric olunmasa, gələcəkdə daha kəskin addımların atılacağı istisna olunmur.

- Paşinyan əvvəlki konfransda olduğu kimi, bu dəfə də özünü pis vəziyyətdə qoydu. Bu kimi ağır vəziyyət onun sonunu gətirə bilərmi?

- N.Paşinyanın mötəbər görüşlərdə, forumlarda ağır vəziyyətə düşməsi ilk dəfə baş vermir. O, Azərbaycan Prezidenti ilə üz-üzə gəldiyi tədbirlərdə ağır duruma düşməyə artıq öyrəşib, bir növ "adətəkar" olub. Ona görə növbəti "Münxen uğursuzluğu" nəinki onun sonunu gətirməyəcək, heç kiçik narahatlıq belə yaratmayacaq. Ermənilər yaxşı anlaşırlar ki, bu gün Prezident İlham Əliyevin qarşısına çıxmağa layiq olan siyasətçiləri yoxdur və "diplomatik uğursuzluqlara" adət etməkdən başqa çarələri yoxdur.

- Müzakirələri təşkil edən Almaniyaya Kanslərinin keçmiş müşaviri açıq şəkildə erməni maraqlarından çıxış edirdi. Bu, birbaşa Qərbin müəyyən maraqlı dairələrinin ona verilən təlimat ola bilərmi?

- Biz bu cür ədalətsiz davranışla birinci dəfə üzləşmirik. Elə dövlət başçımızın -"biz haqq-ədalət istəyirik"- bəyanatının kökündə də bu realığa etiraz dayanır. Ancaq bir şeyi birmənalı şəkildə deməliyik ki, son illər Azərbaycana münasibət kəskin şəkildə dəyişib və bu, ilk növbədə, Prezident İlham Əliyevin gördüyü böyük işlərin nəticəsidir.

Gülyanə

Ruben Vardanyan Araik Arutyunyana qarşı silahlı müqavimətə hazırlaşır

Qondarma "dövlət naziri" istefaya göndərilərsə belə, Qarabağda qalması və silahlı müxalifət qurmağı planlaşdırır

Qarabağda - Rusiya sülhməramlıları kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi ərazilərdə qalan separatçı tör-töküntüləri arasında qarşıdurmalar davam edir. Həmin qarşıdurmalar çərçivəsindəki əsas mövzu isə Azərbaycanın Qarabağ regionuna qanunsuz daxil olmuş və özünü "dövlət naziri" elan etmiş erməni mənşəli rusiyalı cinayətkar oligarx Ruben Vardanyanın mövcud "istəblişməntdən" kənarlaşdırılması prosesidir. Belə ki, əldə etdiyimiz məlumata görə, "Azadlıq Radiosunun" ("Azatutyun") erməni şöbəsində qondarma "prezident" Araik Arutyunyanın Vardanyanı tutduğu "vəzifəsindən" azad etmək, onun yerinə isə Qurban Nersisyanı "təyin etmək" barədə çaba göstərməsi qeyd olunur.

Tigran Petrosyan: "Artıq Ruben Vardanyanın getməsi barədə qərar qəbul olunub"

Bu arada, adıçəkilən radio onu da qeyd edib ki, separatçılardan biri - Tigran Petrosyanın bildirdiyinə görə, o, həmin məlumatı məhz Arutyunyan və Nersisyanla görüşündən sonra əldə edib. Onlar etiraf ediblər ki, əsas güclərini məhz Vardanyanın kənarlaşdırılmasına doğru yönəldiblər. SİTAT: "Əvvəlcə Qurban Nersisyanla görüş oldu və o, həmin ərəfədə mənə dedi ki, artıq Ruben Vardanyanın getməsi barədə qərar qəbul olunub. Onun hansı yolla gedəcəyi bəlli deyil, amma mənə deyildi ki, gedəcək və Araik Arutyunyan da ona (Nersisyan) "dövlət naziri" olmağı təklif edib". Məhz bu məqamdan da aydın görünür ki, çox yaxın vaxtlarda Qarabağdakı separatçı tör-töküntüləri arasındakı qarşıdurmalar daha da intensivləşəcək, hətta ayrı-ayrı qruplaşmalar fonunda barışmaz intriqalarla müşahidə ediləcək. Əbəs deyil ki, Tigran Petrosyan "Azatutyun"a müsahibəsində bunu istisna etməyib. SİTAT: "Mən bilirəm ki, Ruben Vardanyan istefaya getməyəcəyini deyir, amma digər tərəfdən, Araik Arutyunyan onu istefaya göndərəcək".

Tigran Qriqoryan: "Vardanyan Qarabağda qalmağa davam edəcək və bu dəfə əks-düşərgəyə keçməklə "müxalifət güclərinin konsolidasiyasına" çalışacaq"

Maraqlıdır ki, bu informasiyanı açıq şəkildə nə Arutyunyan, nə Vardanyan, nə də Nersisyan təsdiq etməyiblər. Yəni ortada olan mövzu, sadəcə, separatçılar daxilində gəzən söhbətlər əsnasında ictimailəşib. Lakin danılmaz fakt budur ki, separatçılar kəskin qarşıdurmalara hazırlaşırlar və bu qarşıdurmaların silahlı münaqişəyə çevrilməsi mümkünlüyü də proqnozlaşdırılır. Məsələn, erməni analitiki, "Demokratiya və təhlükəsizlik regional mərkəzi"nin rəhbəri Tigran Qriqoryan KİV-lərə açıqlamasında deyib ki, Vardanyan tutduğu "vəzifəsindən" azad olunacaq. O da Vardanyanın "baş prokuror" Nersisyanla əvəzlənməyəcəyini təsdiqləyib. Lakin bununla yanaşı, Qriqoryan bildirib ki, Vardanyan Qarabağda qalmağa davam edəcək. SİTAT: "Vardanyan Qarabağda qalmağa davam edəcək və bu dəfə əks-düşərgəyə keçməklə "müxalifət güclərinin konsolidasiyasına" çalışacaq".

Xatırlada bilərik ki, bir müddət əvvəl erməni mətbuatında Ruben Vardanyanın artıq özünə yeni çevrə toplaması barədə məlumatlar yer almışdı və həmin çevrənin silahlı müqavimət göstərəcəyi də istisna olunmurdu. Son proseslər isə bir daha təsdiq edir ki, artıq separatçılar arasındakı körpülər tamamilə yanib və bu xüsusda, onlar öz acınacaqlı aqibətlərini düşünmələri yerinə hələ də "hakimiyyət davası" döyürlər. Unudurlar ki, Bakı onların nəzləri ilə çox oynamaq fikrində deyil və yaxşı olardı ki, daha ağır zərbələrə məruz qalmamaları üçün onlar Azərbaycanın Qarabağ regionunu necə tərk etmələri barədə baş sındırsınlar...

Rövşən RƏSULOY

Fransa Cənubi Qafqaza nə verə bilər?

Artıq neçə-neçə ölkə uzun sürən azadlıq mübarizələrindən sonra müstəmləkəçilik zəncirlərini qırmağa nail olub. Bu, dönməz, qarşısızalmaz bir prosesdir. Bütün bunların fonunda XXI yüzillikdə bəzi dövlətlərin neokolonialist baxışlar ortaya qoymaları təəccüb doğurur və ikrahla qarşılır. Fransa da sərhədlərindən uzaq məkanlara əl uzatmaq, öz şərtlərini dikte etmək, dünyanın ayrı-ayrı məkanlarında məhz bu ölkənin maraqlarına uyğun nizam yaratmaq iddialarından çıxış edir.

Fransa prezidenti Emmanuel Makron beynəlxalq hüquq normaları və ədalət prinsipi ilə daban-dabana zidd olan absurd yanaşmalarını növbəti dəfə 59-cu Münhen Təhlükəsizlik Konfransında ortaya qoyub. Cənubi Qafqazda sülhyaratma prosesindən kənarda qalan Fransa Fransa prezidentinin Münhen Təhlükəsizlik Konfransında yeni dünya nizamı yaratmaq və burada ölkəsinin üstün mövqeyini təmin etməkə bağlı səsləndirdiyi iddiaları yalnız illüziya kimi dəyərləndirmək mümkündür. Ən azından Emmanuel Makronun iddiaları ilə onun rəhbərlik etdiyi ölkənin imkanları üst-üstə düşmür. Fransanın dövlət başçısı dünyanın dəyişməsinə qəbul etmək istəmir və ölkəsinin imkanlarından kənara çıxan xəyallar qurur. Bu, başqa bir söhbətin mövzudur. Məsələ burasındadır ki, Fransanın demokratik dəyərlərindən uzaq düşən, bu dəyərləri bir ovuc erməni lobbisinin maraqlarına qurban verən E.Makron, həmçinin ölkəsinin Cənubi Qafqazda varlığına nail olmağa çalışır. Söhbət daha çox bu ölkənin Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin tənzimləməsində rol almaq cəhdlərindən gedir.

Əslində, buna etiraz etməmək olardı, əgər E.Makron yanaşmasında səmimi olsa idi. Ancaq Fransadan gələn mesajlar bu ölkənin Cənubi Qafqazda sülhyaratma prosesində yer almaq cəhdinin heç də xoş niyyətə əsaslanmadığı qənaətinə formalaşdırır. Bunu yalnız biz demirik, bunu həm də əlahəzrət faktlar, özünü Ermənistanın "böyük bacı"sı adlandıran Fransanın davranışları təsdiqləyir. Gəlin, qısa bir xatırlatma edək. Fransa təxminən üç onillik ərzində Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsinin sülh yolu ilə həlli məqsədilə yaradılan ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr dövlətlərindən biri oldu. Ancaq bu təsisat artıq tarixdə qalmış münacişənin həllində hər hansı bir müsbət rol oynamadı, daim işğalçı ilə işğala məruz qalan tərəf arasında bərabərlik işarəsi qoymağa çalışdı. 44 günlük müharibə dövründə E.Makron bir növ Ermənistanın danışan dilinə çevrilmişdi. Onun əli Cənubi Qafqaza çatmasa da, tez-tez bəyanatlar səsləndirərək torpaqlarını işğaldan azad edən Azərbaycanı əsassız yerə günahlandırmağa çalışdı. Yada salaq ki, 2020-ci ilin noyabr ayında Fransa Senatı qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "müstəqilliyinin" tanınması barədə

qətnamə qəbul etmişdi. Fransa prezidenti postmüharibə mərhələsində də eyni ampuada qalmağa davam edir. Ötən ilin sonlarında E.Makron yerli KİV-ə verdiyi müsahibəsində öz gücünə ərazi bütövlüyünü təmin edən, bununla da BMT-nin 4 məlum qətnaməsinin həyata keçirilməsinə nail olan Azərbaycanın ünvanına ədalət meyarından çox-çox uzaqda dayanan aqressiv fikirlər çəşləndirdi. Ölkənin siyasi hakimiyyətinin verdiyi siqnallardan ruhlanan Fransa Senati və Milli Assambleyası ölkəmizə qarşı qərəzli qətnamələr qəbul etdilər. Bu qətnamələrdə Avropanın enerji təhlükəsizliyində getdikcə daha çox yer alan Azərbaycana qarşı sanksiyaların tətbiq olunması və digər cəfəng iddialar yer alırdı. Fransa bir böyük bacı kimi Ermənistanın başını sığallamaq cəhdini növbəti dəfə Tunisin Cerba şəhərində baş tutan Beynəlxalq Frankofoniya Təşkilatının Zirvə Görüşü çərçivəsində nümayiş etdirdi. Nə qədər qərribə görünərsə də, fransız dilinə və mədəniyyətinə aid olan bir tədbirdə yenə də təcavüzkar Ermənistanın siyasi ambisiyalarının müzakirə predmetinə çevrilməsinə cəhdlər göstərilib. Lakin qurumdakı Azərbaycana dost dövlətlər tədbirin qətnamə layihəsində yer alan ölkəmizə qarşı müddəalara kəskin etirazlarını bildiriblər. Bununla da qətnamə layihəsində Azərbaycanı birbaşa hədəf alan hər hansı ifadənin daxil edilməsinə imkan verilməyib. Fransanın ötən ilin dekabrında BMT TŞ-da Azərbaycan əleyhinə sənəd qəbul etməyə çalışması da bu ölkənin Cənubi Qafqazda sülhyaratma prosesinə hansı niyyətlə qoşulmaq istəyini bir daha ortaya qoydu. Yenə də Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə apardığı uğurlu diplomatik fəaliyyət Paris-İrəvan tandeminin cəhdlərini dərəcələndirir. Bu proses sözün əsl mənasında Fransa üçün böyük rüsvayçılıqla nəticələndi. BMT TŞ-nın daimi üzvü və dekabr ayında TŞ-nın sədri statusunu daşıyan Fransa bütün resurslarını səfərbər etsə də, Azərbaycan əleyhinə olan sənədi qəbul etdirə bilmədi.

Qayıdaq Münhen Təhlükəsizlik Konfransına. Burada da Fransa prezidenti ənənəsinə sadıq qalaraq yenə də ermənipərəst mövqeyini ortaya qoyub. E.Makronun nüfuzlu beynəlxalq platformanın tribunasından Cənubi Qafqazda "müharibə var" deməsi, həmçinin Nikol Paşinyanın yanında olmasını xüsusi vurğulanması nəyə xidmət edir? Hazırda Azərbaycanın, ABŞ-ın, Avropa İttifaqının (Aİ) bütün səylərinin Cənubi Qaf-

qazda sülhyaratma prosesinə fokuslandığı bir məqamda Paris-İrəvan cütlüyünün ritorikası yenidən müharibə alovunu yandırmışa xidmət edir. Bundan başqa, məhz E.Makronun təhriki ilə Aİ Ermənistanı uzunmüddətli mülki missiya göndərməsi ilə bağlı qərar qəbul edib. Bu missiyanın tərkibində Fransadan olan jandameriyasının təmsilçilərinin yer almaları da suallar doğurur. Beləliklə, Ermənistanın tərəfini saxlayan və bu ölkəyə davamlı olaraq müharibəyə çağırış siqnalları ötürən Fransanın Cənubi Qafqazda sülhyaratma prosesinə qatılmağa hər hansı bir haqqı yoxdur. Prezident İlham Əliyev fevralın 18-də Münhen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində "Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması" mövzusunda keçirilən plenar iclasda Fransanın sülhyaratma prosesindən kənarda qaldığını açıq mətnlə diqqətə çatdırıb. Dövlətimizin başçısı bunun səbəblərinə aydınlıq gətirərək vurğulayıb:

"...biz ABŞ, Rusiya və indi də Aİ tərəfindən təşkil olunmuş platformada bir araya gəlmişik. Lakin Fransa hökuməti birtərəfli ermənipərəst mövqə tutduğundan o, bu platformada artıq iştirak etmir. Aydıncı ki, vasitəçi olan tərəf tuta və bunu nümayiş etdirə bilməz".

Ölkənin ləkəli imici

Fransanın ləkəli tarixi də bu ölkənin özünü Azərbaycanla Ermənistan arasında tənzimləmə prosesinə qatmaq istəyinin üstündən çalın-çarpaz xətt çəkir. Dünyaya demokratiya dərsi keçmək iddialarında bulunan Fransa XXI əsrdə müstəmləkəçilik siyasətindən geri dönmək istəmir. Bu ölkənin kolonialist siyasətinə sadiqliyini diqqətə çatdırmaq üçün bir neçə fakta diqqət yetirək. 1994-cü ildə fransızlar Ruandada "təhlükəsiz zona yaratmaq" adı altında hərbi əməliyyat həyata keçiriblər. Həmin əməliyyat zamanı yerli tutsi qəbiləsinin 800 mindən çox üzvü qətlə yetirilib. 2014-cü ildə Ruanda Prezidenti Pol Kaqamenin soyqırımı aktında Fransanın rolunu dəqiq müəyyən etdiyi bərrədə bəyanatı isə rəsmi Parisdə siyasi böhrana səbəb oldu. Fransa qoşunlarının Çad-da keçirdikləri "Epervier", Fildiş Sahilində "Licorne" hərbi əməliyyatları da çox sayda insan tələfatı ilə nəticələnib. 2011-ci ildə isə mülki insanları qorumaq bəhanəsi ilə Liviyada keçirilən "Harmattan" və iki il sonra Maledəki "Serval" hərbi əməliyyatları da böyük dağıntılar və qətlərlə sonulanıb. Bütövlükdə, Afrikada yerləşən Benin, Çad, Cibuti, Qabon, Qana, Kamerun, Komor adaları, Mavritaniya, Niger, Seneqal, Tunis, daha sonra Suriya, Livan və nəhayət, Əlcəzair zaman-zaman Fransa tərəfindən törədilən dəhşətli qırğınlarla şahidlik edib. Təkcə Əlcəzairdə Fransa ordusu 1,5 milyon insanı qətlə yetirib. Əlcəzair bir əsrdən çox müddətdə Fransanın təcavüzünə məruz qalıb. Fransanın ilk nüvə silahı da məhz Əlcəzairdə sınaqdan keçirilib...

Fransanın təcavüzkarlıq siyasətini əks etdirən siyahı çox uzundur. İndi müstəmləkəçilik siyasətindən əl çəkməyən bu dövlət postmüharibə dövründə özünü Azərbaycanla Ermənistan arasında sülhyaratma prosesinə, yumşaq desək, sırımağa çalışır. Hansı mənavi və hüquqi-siyasi əsaslarla? Kolonialist siyasətdən əl çəkməyən Fransa Cənubi Qafqaza nə verə bilər?

Mübariz Abdullayev

Nikolun axmaq başı: qarabağlı ermənilərinə "miatsum təbriki"

RÖVŞƏN

rovsen.rasulov@mail.ru

Belə görünür ki, Ermənistanın sülh danışıqları prosesində artıq ənənəvi qaydada nala-mıxa döyəcəkləri, həmin prosesi müxtəlif cəhdlərlə uzatmaq marağı növbəti silahlı eskalasiyanın, daha dəqiq desək, Ermənistanın özünün siyasi məhvinin şərtlərini göstərməkdədir. Və bu mümkün ehtimal özünü Qarabağın Azərbaycandan qopardılaraq Ermənistanla birləşdirilməsi ideyasının qüvvəyə minməsinin 35-ci ildönümü ilə bağlı Nikol Paşinyanın Qarabağ ermənilərinə göndərdiyi müraciətində də sübut edir. Yəni fakt budur ki, "miatsum" adlı hələ də tam kəsilib-atılmamış kor bağırışqı tandemi öz qüvvəsində qalmaqdadır!

Və təbii ki, burada başqa cür düşünmək də olmur - istənilən bu kimi cəhdlərin davamı müharibə anonsunu verməkdədir. Niyəsi isə hələ 2020-ci ilin payızından məlumdur. Bu gün Qarabağ ermənilərinə təbrik müraciəti göndərən də həmin Paşinyandır ki, 2020-nin yayında - Xankəndidə "Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə" tipli sərəşəm bəyanat səsləndirmiş, 44 günün nəticəsində isə ABŞ-ın İrəvanda səfirliyinin bunkerinə gizlənmişdi. Bəli, illər keçsə də Nikolun bilərəkdən nümayiş etdirdiyi axmaqlığı hələ də onu müşayiət etməkdədir. Bəlkə də o elə düşünür ki, ölkəsinin sərhədlərini eyni anda həm Rusiyaya, həm də Aİ-nin yarımhərbi missiyasına həvalə edibse situasiya dəyişib və Azərbaycan Ordusu onun axmaq başına yeni və daha sərt qapaz ilişdirməyəcək, amma yanılır, özü də çox!

Əslində, situasiya dəyişilməyib, dəyişən həmin situasiya fonundakı şərtlərdir. Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri daha da güclənib və yeni çağırışlara cavab verəcək qədər imkanlara sahib olub. Halbuki, erməni ordusu öldürülmüş və hələ də yerdən götürülməyən bir vəziyyətdə qalmağa davam edir. Ola bilər ki, Ermənistanın sərhədləri onun öz əlində deyil, bu sərhədlər gah Aİ-nin, gah Fransanın, ABŞ-ın, gah Rusiyanın, gah da İranın maraqlarına ayrılıqda xidmət göstərir, amma bu, o demək deyil ki, Azərbaycanın yerdə qalan torpaqları bundan sonrakı 30 il müddətində də həmin vəziyyətdə qalmağa davam edəcək. Xeyr, bu cür düşüncə bilən yenə də Paşinyan və onun axmaq başıdır.

Bəli, Azərbaycan Ordusu hər an öz sözünü deməyə hazırdır və istənilən anda, hətta birçə göz qırpımında ölkəmizə yaranacaq istənilən təhdidi kökündən aradan qaldıra bilər, fəqət bu məsələdə əsas güc və təşəbbüs bizlərin - jurnalistlərin, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının da üzünə düşür. Bizlər öz narrativlərimizi, mövqeyimizi ardıcılıqla beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırmalıyıq. Bunun üçün KİV-lər, də QHT-lər də gecəli-gündüzlü çalışmalıdırlar. Ola bilər ki, ekoaksiyanın keçirildiyi məntəqəyə zaman-zaman xarici jurnalistlər, siyasətçilər səfərlər etsinlər, amma bunun mütəmadiyini saxlamaq, ardıcılığını qorumaq inanılmaz ki, çox vacibdir. Təkcə 70 gündən artıqdır ki, keçirilən uğurlu ekoaksiya bizlərin dövlətçilik maraqlarımız üçün çox əhəmiyyətli bir hadisədir və bu hadisənin daha böyük ərsəyə gətirilməsi üçün cəhdləri intensivləşdirmək ehtiyacı yaranır.

Nikolun "artsax xalqına müraciətinə" gəldikdə isə, o öz axmaq və belə görünür ki, heç vaxt ağillanmayacaq başında danışmaz gerçəkliyi yerləşdirməlidir - nə Fransa, nə İran, nə Rusiya, nə Aİ, nə Avropa Parlamenti, hətta Hindistan belə onu və ölkəsini xilas etməyəcəklər, edə də bilməyəcəklər!

Su planetinin su problemi: Azərbaycanı nə gözləyir?

Son dövrlərdə dünyada iqlim dəyişmələri, sənayenin sürətli inkişafı, əhalinin çoxalması və içməli su ehtiyatlarına təzyiqin artması özü ilə çoxsaylı problemlər gətirib. Bu isə öz növbəsində suvarma suyu və içməli su ilə təminatın çətinləşməsinə səbəb olub. Hazırda dünyada 1 milyard yaxın insan içməli su tapa bilmir, daha 2 milyard insan isə çirkli su içməli olur. BMT-nin hesablarına görə, dünyanın yarısından çox hissəsi su çatışmazlığından əziyyət çəkir və bu problem 2025-ci ilə qədər 60 faiz artacaq. Dünya əhalisinin 40%-nin yaşadığı 80 ölkə su çatışmazlığı yaşayır. Azərbaycanda da bu sahədə vəziyyət qənaətbəxş deyil.

Su planetində su böhranından qurtulmaq üçün nə edirlər?

Dünya səthinin 70 faizini su təşkil edir. Bu səbəblə planetimizi su planeti adlandırmaq olar. Lakin dünyadakı su həcmnin yalnız 2 faizi içməyə yararlıdır. Və içməli suyun da 2 faizi əlçatandır. Qalan hissələr buzlaqlarda, Antraktida və Arktikada cəmləşib.

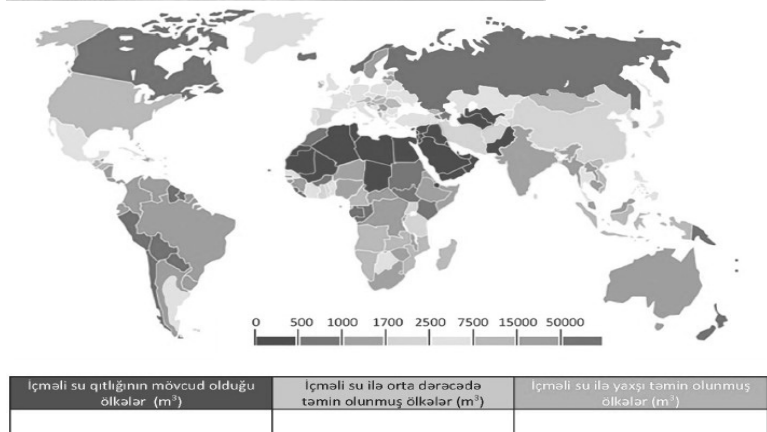
Hazırda davam edən global istiləşmə və quraqlığın artması problemi daha da kəskinləşdirir. Təhlükənin miqyası getdikcə böyüyür. Beynəlxalq ekoloji və iqtisadi araşdırma mərkəzlərinin proqnozuna görə, qarşidan qlobal quraqlıq və su çatışmazlığı gəlir. Bunun nəticəsində ciddi ərzaq qıtlığı yaranacaq. Belə bir vəziyyətdə isə su ehtiyatları çox olan ölkələr vəziyyətdən çıxışa biləcəklər.

Ölkələr su qıtlığıyla bağlı müxtəlif tədbirlər görür. Belçika hökumətinin qəbul etdiyi qanuna əsasən, yeni tikilən çoxmərtəbəli binalarda və şəxsi evlərdə yağış suyu üçün çənələr qoyulması məcburidir. Çənələrdə toplanan sudan ayaqyolunun və avtomobillərin yuyulması, həmçinin bağın suvarılması üçün istifadə etmək mümkün olacaq. Bu qənaətcil üsul, ilk növbədə, ailə büdcəsində su ilə bağlı məsrəfləri azaltmağa, həm də quraqlıq mövsümündə içməli su qıtlığını aradan qaldırmağa kömək edəcək.

Su ehtiyatlarının ən bol olduğu ölkələrdən olan Rusiyada su mənbələrinin qorunması və sudan qənaətli istifadə ilə bağlı xüsusi siyasət həyata keçirilir. Qəfil baş verə biləcək quraqlıqdan qorunmaq üçün çox sayda su anbarları, süni göllər yaradılır, artezianlar qurulur, bir yerdə artıq olan su mənbələrinin, suyun az olduğu başqa ərazilərə yönəldilməsi üçün kanallar çəkilir.

Türkiyədə də su anbarları yaradılır. Xüsusən də Dəclə, Fərat, Kür kimi transsərhəd çaylarda yaradılmış belə anbarlar baş verə biləcək quraqlıq zamanı böyük ehtiyatın mövcudluğuna imkan verəcək. Düzdür, bununla bağlı Suriya və İraqa ciddi mübahisələr var ki, həmin çayların suyundan onlara düşən payın kəskin azalması iddia olunur.

İranda, Qazaxstanda və digər Orta Asiya ölkələrində də müəyyən tədbirlər həyata keçirilir. Bir çox ölkələr dərinliklərdə yerləşən yeraltı su hövzələrinə çatmaq və həmin suyun səthə çıxarılması üçün böyük layihələrin icrasına başlayır.

Azərbaycanda su problemi: vəziyyət necədir?

Beləliklə, dünya qarşidan gələn su böhranına hazırlaşır. Təhlükə getdikcə artır. Azərbaycan da bu təhlükədən sığortalanmayıb. Çünki ölkəmiz də dünyanın bir hissəsi kimi global iqlim dəyişikliklərinin, dünyada gedən proseslərin təsirinə məruz qalır. Üstəlik, daxili su və qida ehtiyatlarımız da əhalini tam təmin etmək üçün yetərli deyil.

Azərbaycan əhalinin sayına və əraziyə nisbətində su ehtiyatlarının az olduğu ölkələrdəndir. Adambaşına düşən və ərazinin hər kv kilometrində düşən su ehtiyatına görə Cənubi Qafqazda ən çətin vəziyyət bizdədir. Azərbaycanda ümumi su ehtiyatı 31, Gürcüstanda 63, Ermənistanda 8 kubkilometrdir. Yerli su ehtiyatlarına gəlincə, ölkəmizdə 10.3, Gürcüstanda 53.6, Ermənistanda 6.5 kubkilometr yerli su ehtiyatı var ki, bunun bir il ərzində hər bir nəfərə düşən hissəsi Azərbaycanda 1.03, Gürcüstanda 13.7, Ermənistanda isə 2.2 min kubmetrdir. Ölkəmizin hər kvadrat kilometrində 119 min kubmetr yerli su ehtiyatı düşür. Gürcüstanda bu rəqəm 769 min, Ermənistanda isə 218 min kubmetrdir.

Azərbaycanın su mənbələrinin təxminən 70 faizinin ölkə sərhədlərindən kənarda formalaşır. Qlobal quraqlıq və su problemi kəskinləşəndə ölkə xaricindən gələn su

mənbələrindən su götürmək mümkün olmaya bilər. Bu vəziyyətdə qonşu ölkələr transsərhəd çaylardakı su ehtiyatının hamısını özələrinə sərf edəcəklər, bu tərəfə bir qram da su keçməyəcək. Gürcüstan Kürün, Ermənistan Arazın, Rusiya Samurun bütün suyunu özələrinə sərf edəcək. Digər kiçik çayların çoxunun da mənbəyi qonşu ölkələrdədir. Bu çox ciddi strateji təhlükədir.

Ona görə də, su resurslarının qorunması, onlardan səmərəli istifadə, su mənbələri çirklənməsinə və qurumasına səbəb olan amillərin aradan qaldırılmasına ehtiyac böyükdür və bu məsələni təcni inzi-bati metodlarda tənzimləmək mümkün deyil. Əhalinin bu işdə iştirakı da son

itiririk. Beləliklə, o, əkin sahəsinə, insanların evinə çatmır, əksinə, torpaqlara ziyan vurur”.

Dövlət başçısı çıxışında sadə vətəndaşların su qıtlığı ilə üzləşməsinin yolverilməz olduğunu, bunun dövlət maraqları, yürüdülmən iqtisadi inkişaf xətti ilə ziddiyyət təşkil etdiyini demişdi. Son illərdə Azərbaycanda həyata keçirilən nəhəng su layihələri vəziyyəti tamamilə müsbət tərəfə dəyişdi. Lakin problemlər var.

Prezident onu da vurğulamışdı ki, əgər operativ tədbirlər görülməsə, 2030-cu ildə ölkəmizdə səhrələşmə prosesi sürətlə gedəcək: “Nədir, siz istəyirsiniz Azərbaycan səhraya dönsün? Ona görə bu münasibətə son qoyulmalıdır. Qüsurlara yol verən, bu məsələyə laqeyd yanaşan bütün vəzifəli şəxslər cəzalandırılmalıdır”.

Prezident İlham Əliyevin həmin müşavirədə səsləndirdiyi tənqidlər tam əsaslıdır. Su təsərrüfatının qaydaya salınması və gözlənilən böhrana hazır olmaq üçün bəzi tədbirlərin həyata keçirilməsinin vacibdir. Dövlət başçısının su təsərrüfatının effektiv idarə edilməsi, su

dərəcə vacibdir.

“Bəzi hallarda itkilər 40-50 faizə çatır, bu, dözülməzdir. Biz suyu itiririk”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 2021-ci il iyulun 23-də keçirdiyi növbəti videoformatlı müşavirədə vətəndaşları uzun müddətdir narahat edən su qıtlığı, su təsərrüfatındakı problemlərə toxunaraq demişdi: “Su resursları ekoloji tarazlığa, kənd təsərrüfatının inkişafına çox böyük təsir göstərir. Biz kənd təsərrüfatımızı intensiv yollarla inkişaf etdirməliyik və buna nail olmaq üçün kifayət qədər su mənbələrimiz olmalıdır və bu, var. Sadəcə olaraq, əgər, dəhşətli dərəcədə itkilər olmasaydı, biz mövcud su resursları ilə özümüzü tam təmin edə bilerdik. İndi bu məsələ araşdırılır, bəzi hallarda itkilər 40 faizdir və 50 faizə çatır, bu, dözülməzdir. Biz suyu

ehtiyatlarından səmərəli istifadə, yeni su mənbələrinin yaradılması ilə bağlı fərman və sərəncamları var. Bu istiqamətdə xeyli işlər də görüldü. Su anbarlarının tikintisi, artezianların qazılması və s. Lakin bunlar problemin miqyasına adekvat deyil.

Günün əsas sualı: nə etməli?

Azərbaycanın içməli su ehtiyatlarının 30 faizi işğaldan azad edilmiş Qarabağ bölgəsində yerləşir. Bu böyük bir ehtiyatdır və ətraf regionların da təminatında ciddi paya malik olacaq. Lakin yeni su ehtiyatları əldə etməyimiz bizi heç bir halda arxayın salmamalıdır. Sudan səmərəli istifadə prioritet olmalıdır. Su mənbələrini artırmaq mümkün deyil, təzədən çay yaradası deyilik, dəniz yaradası deyilik. Lakin mövcud su ehtiyatlarından səmərəli və qənaətlə istifadə etməklə su böhranının qarşısını almaq olar.

Parkların və bağların suvarılma-

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə “Ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

si zamanı bəzən həddən çox su buraxılır ki, bu həm bitkilərə, torpağa zərərdir, həm də su israfıdır. Dəqiqəli suvarma sistemi vasitəsilə bağları, əkinləri azı 2 dəfə az su ilə daha effektiv suvarmaq mümkündür.

Torpaq suvarma kanalları ilə ötürülən suda itkilər çox olur. Lakin beton kanallarda su itkisi dəfələrlə azalır. Ona görə də beton kanalların çəkilməsi təmin edilməlidir.

Bundan başqa hökumət sahibkarlara, fermerlərə güzəştli kreditlər verə bilər- yağış suyundan iistifadənin təmin edilməsi, kiçik su anbarlarının tikilməsi və artezian quyularının qazılması üçün. Bu halda əkinçilər yayda quraqlıq yarananda həmin artezianlar vasitəsilə təsərrüfatlarını məhv olmaqdan, özlərini isə müflis olmaqdan xilas edə bilərlər.

Hamımız bilir ki, içməli sudan texniki məqsədlərlə istifadə edilir. Zavodlar, fabriklər, müəssisələr içməli suyu sənaye məqsədilə israf edir. Avtomobillər də içməli suyla yuyulur, yaşılıqlar da içməli suyla suvarılır və sair. Bu isə içməli su mənbələrinə təzyiq artırır və ekoloji problemlərə gətirib çıxarır. Məsələn, Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəməri gələn böyük həcmdə su mənbə ətrafında səhrələşməyə səbəb olur. Kürdən çox su götürdüksə çayın suyu kəskin azalır və s.

Çıxış yollarından biri də dəniz suyunun duzsuzlaşdırılmasıdır, amma bu məsələ də həllini tapmır. Bunun üçün də dəniz sahilində su zavodları tikilməli və dəniz suyunun şirinləşdirilməsi aparılmalıdır ki, bu sudan texniki məqsədlərlə istifadə etmək mümkün olsun. Sənaye müəssisələrinə, fabrik və zavodlara dəniz suyunun ötürülməsi təmin edilməlidir.

Su itkilərinin qarşısını almaq üçün dövlət orqanlarının gördüyü tədbirlərdən əlavə əhalinin də görə biləcəyi işlər var. Məsələn, evlərdə, iş yerlərində, iaşə obyektlərində sensor su krantlarından istifadə etməklə suya 2 dəfə qənaət etmək mümkündür. Yaxud bəzi yerlərdə su krantlarına bağlayıcı qoyulmadığından və xarab olduğundan su daimi olaraq axıb gedir ki, vətəndaşlar belə hallara qarşı diqqətli olmalıdırlar. Mümkün olan yerlərdə xüsusi qurğuların köməyi ilə yağış sularından istifadə, qənaətcil məişət texnikalarından istifadə etməklə su israfının azaldılması və s. bu kimi tədbirlər də çox əhəmiyyətlidir.

Əgər bu qeyd etdiyimiz tədbirlər görülsə, strateji planda ölkəmizin su təhlükəsizliyi təmin edilmiş olar, ərzaq istehsalı artar, əhalinin içməli su təminatı yaxşılaşar və biz global təsirlərdən sığortalanmış olarıq.

Elçin Bayramlı

Polis Maştağada silahlı narkotik alverçisini yaxaladı

Sabunçu rayonunda narkotiklərin satışı ilə məşğul olan və qanunsuz odlu silah saxlayan daha 1 nəfər saxlanılıb. Daxili İşlər Nazirliyindən SİA-ya verilən məlumata görə, Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin 14-cü Polis Bölməsinin əməkdaşları Maştağa qəsəbəsində narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan Hüseynəli Xəlilovu saxlayıb. Onun üzərindən 2 kiloqram mariyuana, 1 ədəd "Kalaşnikov" markalı avtomat və 1 ədəd daraq aşkar edilib. Faktla bağlı 14-cü Polis Bölməsində toplanan materiallar Sabunçu Rayon Polis İdarəsinə göndərilib, əməliyyat-istintaq tədbirləri davam etdirilir.

"Cəmiyyət inkişaf etdikcə, təhsil sferası da inkişaf edir, yeniləşir və təkmilləşir. Başqa cür ola da bilməz, çünki, "təhsil millətin gələcəyidir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında təhsil eksperti Nadir İsmayilov deyib.

Onun sözlərinə görə, son illər ali təhsil sahəsində əldə edilən uğurlar da danılmazdır: "Beynəlxalq təhsil sistemində inteqrasiya sahəsində yeni addımlar atılıb. Xarici dövlətlərin ali təhsilə aid kvalifikasiyalarının tanınması qaydaları təsdiq edilib.

"2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramı" çərçivəsində təhsil ixtisası üzrə beynəlxalq ikili diplom proqramı davam edir. Respublikamızın bir sıra ali məktəbləri - Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti, Bakı Mühəndislik Universiteti, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti Fransa, ABŞ, Cənubi Koreya, İtaliyanın nüfuzlu universitetləri ilə ikili diplom proqramlarını həyata keçirir, ixtisas proqramları və təhsil səviyyələri üzrə lazımı seçim edirlər. ADPU və Amerikanın Corc Vaşinqton universiteti arasında sıx əlaqələr yaradılıb. ADA Universiteti ilə İtaliyanın beş aparıcı ali təhsil müəssisəsi arasında akademik əməkdaşlığa dair sənəd imzalanıb və s. Bütün bu və bu kimi əlaqələrin yaradılmasında məqsəd ən qabaqcıl elmi nailiyyətlərdən, innovativ təlim-tədris texnologiyalarından yararlanaraq təhsilin idarəe-

**Təhsil eksperti
açıqladı**

"Elə tələbələr var ki, maddi vəziyyətlə əlaqədar təhsillərini yarımçıq qoyurlar"

dilməsi sahəsində Azərbaycanda yeni nəsil mütəxəssislərin yetişdirilməsi, bu sahədə Azərbaycanın ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin beynəlxalq əlaqələr vasitəsilə müasirləşdirilməsinə dəstək göstərilməsidir".

Nadir İsmayilov sözlərinə belə davam edib: "Bununla belə bu sahədə həllini gözləyən məsələlər də hələ ki, az deyil və zaman-zaman gündəmə gətirilib və gətirilməkdədir. Heç də əbəsdə deyil ki, Nazir müşaviri: "Elm və təhsil müəssisələrinin fəaliyyətinin tənzimlənməsində bir sıra yeniliklər olacaq" mesajını verib. Onun sözlərinə görə, Elm və təhsil müəssisələrinin ehtiyacları ilə bağlı operativ fəaliyyətə başlanılıb, təhsil müəssisələrinin fəaliyyətinin tənzimlənməsi istiqamətində bir çox yeniliklər olacaq.

Hesab edirəm ki, Universitetlə-

rin də vəziyyəti nə qədər başa düşülən olsa da onlar üçün təhsil alanın maraqları digər maraqları üstələməməlidir. Təkcə, ötən il qəbul imtahanlarında iştirak edib müsabiqə şərtini ödəyən 2 355 nəfərin elektron qaydada müəssisələrini təsdiq etməmələri təhsil haqqını birdəfəyə ödənilməsinə tələb edən universitetlər üçün ciddi signal olmalıdır. Ali təhsilin hamı üçün əlçatanlığı təkcə hansısa bir qrup məzunun keçid balını toplayıb ali məktəbə qəbul olması ilə ölçülə bilməz. Bir halda ki, ali təhsilin hamı üçün əlçatanlığı kursunu götürmüşük, adambaşına düşən ali təhsillilərin sayına görə dünyanın aparıcı ölkələri ilə rəqabətə başlamışıq, neft kapitalını insan kapitalına çevir-

mək məqsədimiz var, bu halda əlçatanlığı təkcə kiminsə bal toplayıb ali məktəbə qəbul olması ilə ölçməməliyik. Burada əsas məsələ maddi problemi olan şəxslər üçün də təhsili əlçatan etməkdir. İldən-ildən minlərlə tələbə yüksək balla ali məktəbə qəbul olunduğu halda, maddi problem səbəbilə tələbə adını qazanmaqdan imtina edir. Həmçinin oxuyanlar arasında da tələbələr var ki, maddi vəziyyətlə əlaqədar təhsillərini yarımçıq qoyurlar.

Hesab edirəm ki, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Azərbaycan Respublikasının dövlət ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində təhsil haqqının ödənilməsi Qaydaları"na təhsil haqqının hissə-hissə ödənilməsi ilə bağlı konkret maddə əlavə edilməlidir. Məlumdur ki, mövcud qaydalara əsasən Təhsil tələbə kreditinin (TTK) sosial və standart növləri mövcuddur. Sosial təhsil tələbə kreditindən yalnız sosial həssas təbəqəyə aid ailələrin üzvü olan tələbələr istifadə edə bilərlər. Sosial kredit almaq hüququ olmayan tələbələr isə təhsillərinin birinci ilinin ilk semestrindən (yarımildən) etibarən standart kredit almaq hüququna malikdirlər. Yəni, birinci tədris ilinin ilk semestri (yarımili) üçün tələbə qəbulu imtahanında toplanan ümumi balın Fondun Himayəçilik Şurası tərəfindən müəyyən edilən minimal həddindən yuxarı olanlar; digər semestrlər (yarımillər) üçün isə ÜOMG-si 71 bal və yuxarı olanlar (peşə təhsili müəssisələrində təhsilalanlara münasibətdə aralıq qiym-

metləndirmə balı 71 bal və yuxarı olanlar); illik təhsil haqqı xərcinin ən azı 20 faizini ödəyənlər. Lakin baxaq görək dövlət dəstəyi ilə çox kiçik faizlərlə və uzun müddətə verilən bu kreditlər qaydalarda olan məhdudlayıcı şərtləri də nəzərə alsaq bütün tələbələrin problemini həll edəcəkmi? Təhsil Tələbə Krediti Fondunun (TTKF) təhsil tələbə kreditlərinə müəssisə zamanı yaranan problemlər və onların həlli yolları araşdırılmalı, daha çox tələbənin TTK-dan yararlanması ilə əlaqədar müvafiq təkliflər irəli sürülməlidir.

Təhsil qanunvericiliyimizə əsasən təhsilin əsas məqsədi Azərbaycan dövləti qarşısında öz məsuliyyətini dərk edən, xalqının milli ənənələrinə və demokratiya prinsiplərinə, insan hüquqları və azadlıqlarına hörmət edən, vətənpərvərlik və azərbaycançılıq ideyalarına sadıq olan, müstəqil və yaradıcı düşünən vətəndaş və şəxsiyyət yetişdirmək, milli-mənəvi və ümumbəşəri dəyərləri qoruyan və inkişaf etdirən, geniş dünyagörüşünə malik olan, təşəbbüsləri və yenilikləri qiymətləndirməyi bacaran, nəzəri və praktiki biliklərə yiyələnən, müasir təfəkkürlü və rəqabət qabiliyyətli mütəxəssis-kadrlar hazırlamaq, sistemləşdirilmiş bilik, bacarıq və vərdislərin mənimsənilməsinə və ixtisasın daim artırılmasına təminat etmək, təhsilalanları ictimai həyata və səmərəli əmək fəaliyyətinə hazırlamaqdır.

Mən tələbələrə Qanunvericiliyimizin bu tələblərini rəhbər tutaraq, onlara şəxsiyyət vətəndaşlığı, peşə və məişət səriştəliliyinin cəmiyyətin tələblərinə uyğunluğunu nümayiş etdirmələri üçün uğurlu şans əldə etmək arzulayıram".

Ayşən Vəli

Artıq Novruzun ilk müjdəçisi olan Su çərşənbəsini qeyd etdik. Su çərşənbəsi aydınlıq, saflıq, ruhumuza təmizlik gətirir. SİA-nın məlumatına görə, Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin rəisi Umayra Tağıyeva bildirib ki, hər il Bakıda Su çərşənbəsində fərqli hava müşahidə olunur, illər bir-birinə bənzəmir. "Bunu elə son 10 ilin statistikasından görmək olar. Bəzən il arası fərqlər 20 dərəcəyə yaxınlaşır. Məsələn, əgər 2017-ci ilin Su çərşənbəsində 2 dərəcə şaxta olubsa, 2020-ci ildə 18 dərəcə isti qeydə alınıb".

U.Tağıyeva qeyd edib ki, ilk tonqalın su çərşənbəsində qalanması buzların əriməsinin, qışın arxada qalmasının göstəricisidir. Amma bu il fevral ayı son ongunluyunda da öz "mövqeyini" əldə vermir. Elə bu həftənin ortalarında qısa müddətə qış soyuğu hiss olunacaq, qar yağıntısı bir çox bölgələrimizi əhatə edəcək. "Abşeron yarımadasında fevralın 23-ü axşamdan başlayan yağıntının 24-də sulu qara ke-

**Xəbərdarlıq:
Bakıya sulu
qar yağacaq**

çə - cəyi gözlənilir. Lakin axşama doğru yağıntı tədricən kəsiləcək. Havanın minimal

temperaturu 0 dərəcəyə yaxın olacaq".

Xidmət rəisi Su çərşənbəsində respublikanın çaylarında sululuq haqqında da məlumat verib. "Qışda ümumiyyətlə çaylarda aşağı sululuq olur, dağlarda mənfi temperatur və yağıntı qar şəklində olduğu üçün bəzi çayların mənbəyi donur. Belə ki, Kiçik Qafqaz çaylarında sululuq ongunlük normanın 73, Lənkəran-Astara bölgəsi çaylarında isə 26 faizini təşkil edir. Böyük Qafqazın Quba-Xaçmaz bölgəsində digər ərazilərlə müqayisədə bu il daha çox yağıntı müşahidə olunub ki, bu da çayların sululuğuna təsir edib. Hazırda bölgənin əsas çaylarında sululuq ongunlük normanın 147 faizini təşkil edir. Kür-Qıraqşəməni məntəqəsində sululuq ongunlük normanın 76 faizini, Qanıx-Cəlayir məntəqəsində isə 33 faizini təşkil edir".

Xidmət rəisinin sözlərinə görə, su yer üzündə ən möcüzəvi maddədir. Rəngsiz, dadsız, qoxusuz olan su canlılar üçün yaşayış mühitidir. U.Tağıyeva dünyada su qıtlığının müşahidə olunduğu bir vaxtda hər kəsi sudan maksimum qənaətlə istifadə etməyə çağırır.

**Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev**

Ünvanımız:
**Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.**

Şəhadətnəmə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRIYYƏ CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR

Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

**Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.**

**Qəzet bazar və
bazar ertəindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3600